

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

**5.1. ՄԱԿ-ի կողմից երաշխավորված ԱՄՀ
 Ազգային սոցիալական տվյալների նվազագույն կազմը (հաստատված
 ՄԱԿ-ի Վիճակագրական հանձնաժողովի 30-րդ նստաշրջանում, 05.03.99թ.)**

ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի կողմից հաստատված, ինչպես նաև Միջազգային վիճակագրական ծրագրերի և ներդաշնակեցման Աշխատանքային խմբի կողմից երաշխավորված Ազգային սոցիալական տվյալների նվազագույն կազմում ընդգրկված 15 ցուցանիշներից ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունը 2014թ. տեղեկատվություն է ներկայացնում հետևյալ 9 ցուցանիշների վերաբերյալ.

1. Մշտական բնակչության թվաքանակը ըստ սեռի

	Ամբողջ բնակչությունը	Տղամարդ	/հազ.մարդ/ Կին
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	143.6	68.9	74.7
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	144.7	69.6	75.1
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	146.6	70.7	75.9
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	148.1	71.4	76.7
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	148.9	72.3	76.6

2. Կյանքի սպասվող տևողությունը ըստ սեռի

	Ամբողջ բնակչությունը	Տղամարդ	/ տարի/ Կին
2010թ.	73.9	71.2	76.5
2011թ.	73.4	70.8	75.9
2012թ.	74.6	71.8	77.4
2013թ.	73.5	71.0	76.0
2014թ.	74.2	71.6	76.8

3. Մանկամահացությունը ըստ սեռի (մինչև 1 տարեկան)

	Ընդամենը	Աղջիկներ	/1000 կենդանածնի հաշվով/ Տղամներ
հունվար-դեկտեմբեր 2010թ.	12.6	11.5	13.7
հունվար-դեկտեմբեր 2011թ.	12.0	10.5	13.3
հունվար-դեկտեմբեր 2012թ.	7.6	8.5	6.8
հունվար-դեկտեմբեր 2013թ.	11.8	8.6	14.9
հունվար-դեկտեմբեր 2014թ.	8.6	6.9	10.3

4. Երեխաների մահացությունը ըստ սեռի (մինչև 5 տարեկան)

	Ընդամենը	Աղջիկներ	/1000 կենդանածնի հաշվով/ Տղամներ
հունվար-դեկտեմբեր 2010թ.	14.5	13.0	15.9
հունվար-դեկտեմբեր 2011թ.	14.7	14.6	14.8
հունվար-դեկտեմբեր 2012թ.	10.0	10.2	9.8
հունվար-դեկտեմբեր 2013թ.	16.0	13.8	18.2
հունվար-դեկտեմբեր 2014թ.	10.3	11.9	8.6

5. 2014թ. ԼՂՀ-ում մայրական մահացության դեպք չի գրանցվել:

7. Ուսումնառության միջին տևողությունը հանրակրթական դպրոցներում 2014/2015 ուսումնական տարում կազմել է 12 տարի:

12. ՀՆԱ-ն մեկ շնչի հաշվով 2014թ. կազմել է 1268.1 հազ. դրամ, 3048.9 ԱՄՆ դոլար կամ 2296.8 Եվրո, իսկ 2013թ.՝ 1137.9 հազ. դրամ, 2777.9 ԱՄՆ դոլար կամ 2091.3 Եվրո:

14. Գործազրկության (պաշտոնական) մակարդակը 2014 թ. կազմել է 2.5 տոկոս :

15. 2014թ. հունվար-դեկտեմբերին տնտեսության մեջ զբաղված է եղել 61071 մարդ, որը կազմում է ամբողջ բնակչության 41.0 տոկոսը:

5.2. Ժողովրդագրական իրավիճակը

ԼՂՀ բնակչության թվաքանակի ցուցանիշն ընթացիկ հաշվառմամբ 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմել է 148917 մարդ: 2014թ. հունվարի 1-ի համեմատ բնակչության թվաքանակը ավելացել է 777 մարդով կամ 0.5 տոկոսով:

ԼՂՀ բնակչության թվաքանակն ըստ շրջանների, 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

	Ընդամենը	այդ թվում՝		տոկոսներով՝ ընդամենի նկատմամբ		
		քաղաքային	գյուղական	Ընդամենը	այդ թվում՝	
					քաղաքային	գյուղական
Ընդամենը	148917	84522	64395	100.0	56.8	43.2
ք. Ստեփանակերտ	55151	55151	-	100.0	100.0	0.0
Ասկերան	18069	2301	15768	100.0	12.7	87.3
Հաղբուք	13630	4082	9548	100.0	29.9	70.1
Մարտակերտ	19856	4557	15299	100.0	23.0	77.0
Մարտունի	24342	10279	14063	100.0	42.2	57.8
Շահումյան	3083	649	2434	100.0	21.1	78.9
Շուշի	5444	4233	1211	100.0	77.8	22.2
Քաշաթաղ	9342	3270	6072	100.0	35.0	65.0

Ծնունդ և մահ

ԼՂՀ բնակչության բնական շարժի ցուցանիշները 2013-2014թթ.

	2013թ.	2014թ.	Աճի տեմպը, տոկոսներով
Ծնվածներ	2371	2428	102.4
<i>Մեռելաժիններ</i>	<i>9</i>	<i>11</i>	<i>122.2</i>
Մահացածներ	1344	1309	97.4
<i>Մահացածներից մինչև 1 տարեկան</i>	<i>28</i>	<i>21</i>	<i>75.0</i>
<i>Մինչև 1 տարեկան մահացածների թվաքանակը ծնվածների նկատմամբ, տոկոսներով</i>	<i>1.2</i>	<i>0.9</i>	<i>75.0</i>
Բնական աճ	1027	1119	109.0
Անուսնություն	962	1412	146.8
Անուսնալուծություն	185	212	114.6

1000 բնակչի հաշվով, պրոմիլ

	2013թ.	2014թ.	Աճի տեմպը, տոկոսներով
Ծնվածներ	16.0	16.3	101.9
Մահացածներ	9.1	8.8	96.7
<i>Մահացածներից մինչև 1 տարեկան, 1000 ծնվածի հաշվով</i>	<i>11.8</i>	<i>8.6</i>	<i>72.9</i>
Բնական աճ	6.9	7.5	108.7
Անուսնություն	6.5	9.5	146.2
Անուսնալուծություն	1.2	1.4	116.7

2014թ. ԼՂՀ-ում ծնվել է 2428 երեխա կամ 1000 բնակչի հաշվով 16.3 երեխա՝ նախորդ տարվա համապատասխանաբար՝ 2371 և 16.0 երեխայի դիմաց, մահացել է 1309 մարդ կամ 1000 բնակչի հաշվով 8.8 մարդ՝ նախորդ տարվա համապատասխանաբար՝ 1344 և 9.1 մարդու դիմաց: Մեռելաժինները 2014թ. կազմել են 11 երեխա՝ նախորդ տարվա 9 երեխայի դիմաց՝ աճելով 22,2 տոկոսով:

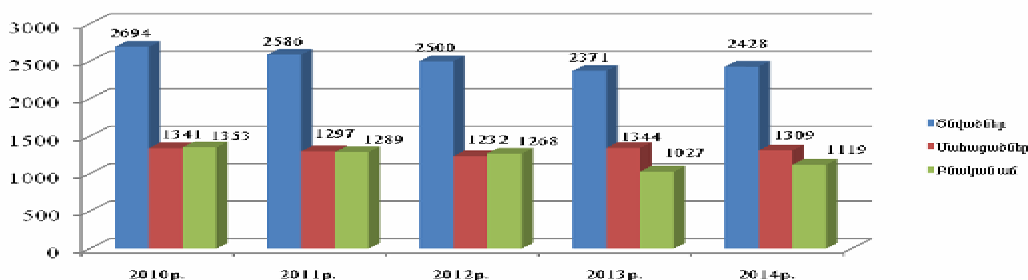
Մինչև 1 տարեկան մահացած երեխաների թիվը կազմել է 21 կամ 1000 կենդանածնի հաշվով 8,6 երեխա՝ նախորդ տարվա համապատասխանաբար՝ 28 և 11,8 երեխայի դիմաց:

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ծնվածների, մահացածների և բնական աճի դինամիկան ըստ շրջանների

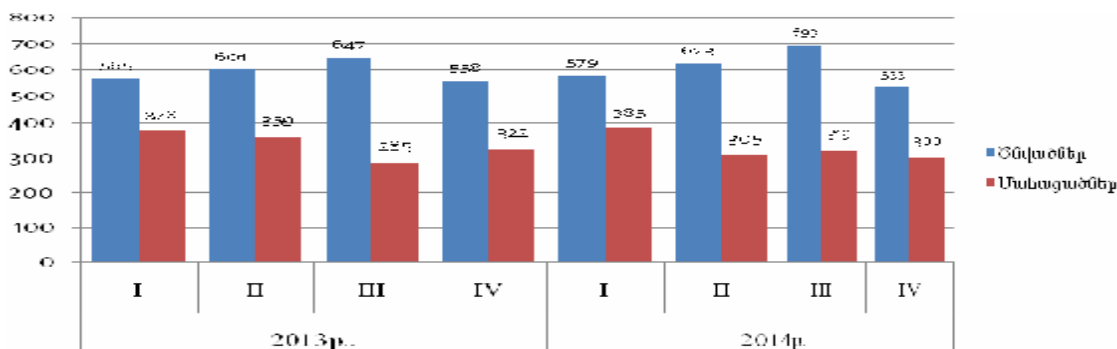
	2013թ.			2014թ.			Բացարձակ աճ (նվազումը) - «նշանով»			/մարդ/ Աճի տեմպը, տոկոսներով		
	Ծնվածներ	Մահացածներ	Բնական աճ	Ծնվածներ	Մահացածներ	Բնական աճ	Ծնվածներ	Մահացածներ	Բնական աճ	Ծնվածներ	Մահացածներ	Բնական աճ
Ընդամենը	2371	1344	1027	2428	1309	1119	57	-35	92	102.4	97.4	109.0
ք. Ստեփանակերտ	974	485	489	1076	454	622	102	-31	133	110.5	93.6	127.2
Ասկերան	242	180	62	227	164	63	-15	-16	1	93.8	91.1	101.6
Հաղրուք	183	114	69	169	122	47	-14	8	-22	92.3	107.0	68.1
Մարտակերտ	311	221	90	291	231	60	-20	10	-30	93.6	104.5	66.7
Մարտունի	337	257	80	309	262	47	-28	5	-33	91.7	101.9	58.8
Շահումյան	61	15	46	62	12	50	1	-3	4	101.6	80.0	108.7
Շուշի	77	38	39	72	36	36	-5	-2	-3	93.5	94.7	92.3
Քաչարաղ	186	34	152	222	28	194	36	-6	42	119.4	82.4	127.6

Ծնվածների, մահացածների և բնական աճի դինամիկան (մարդ)

2014թ. ծնվածների թիվը 2013թ. համեմատ աճել է 2.4 տոկոսով՝ կազմելով 2428 մարդ, իսկ մահացածների թիվը նվազել է 2.6 տոկոսով՝ կազմելով 1309 մարդ: 2014թ. ծնվածների թվաքանակը 1.9 անգամ զերազանցել է մահացության դեպքերը: Ինչպես վկայում են բերված տվյալները, 2014թ. բնակչության բնական աճը դրական է և կազմել է 1119 մարդ, որը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 9.0 տոկոսով կամ 92 մարդով:

Ծնվածների և մահացածների թվաքանակը 2013 և 2014թթ. ըստ եռամսյակների

Ծնվածների բաշխումն ըստ ծննդի հաջորդականության 2010-2014թթ.

Տարի	Ընդամենը	այդ թվում՝ ըստ ծննդյան կարգի							
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII և բարձր
2010թ.	2694	981	841	544	192	70	29	17	20
2011թ.	2586	1007	841	461	163	51	36	11	16
2012թ.	2500	904	836	451	174	64	43	15	13
2013թ.	2371	877	790	423	172	49	41	13	6
2014թ.	2428	877	839	430	141	73	45	12	11

Մոր միջին տարիքը երեխայի ծննդյան ժամանակ ԼՂՀ-ում 2014թ. կազմել է 26.8 տարեկան, ընդ որում առաջնեկ ունեցող մոր միջին տարիքը՝ 24.2 տարեկան:

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Մոր միջին տարիքը երեխայի ծննդյան ժամանակ, 2013-2014թթ.

	միջին տարիքը		որից՝ առաջին երեխայի ծննդյան ժամանակ	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը ԼՂՀ	26.7	26.8	24.3	24.2
Ստեփանակերտ	27.3	27.1	24.8	24.9
Ասկերան	26.3	26.5	23.8	24.2
Հաղրութ	25.7	26.1	22.8	22.7
Մարտակերտ	26.2	26.7	23.9	23.5
Մարտունի	27.0	26.7	24.3	24.3
Շահումյան	27.7	25.9	23.9	20.2
Շուշի	26.7	26.3	25.0	23.2
Քաշաթաղ	25.7	27.0	23.2	23.4

2014թ. ծնված երեխաների 52,1 տոկոսը տղաներ են:

Բնակչության մահացությունն ըստ պատճառների և սեռի 2013-2014թթ.

Մահվան պատճառներ	Ընդամենը		Տղամարդ		Կին	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	1344	1309	647	628	697	681
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	845	853	376	363	469	490
Վնասվածքներ, թունավորումներ և արտաքին պատճառների ներգործության որոշ այլ հետևանքներ	80	51	47	36	33	15
Նորագոյացություններ	242	241	132	129	110	112
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	55	49	32	28	23	21
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	23	12	8	6	15	6
Կլինիկական և լաբորատոր հետազոտությունների ընթացքում բացահայտված և այլ խորագրերում չդասակարգված ախտանիշներ, նշաններ և շեղումներ նորմայից	29	32	15	19	14	13
Մարտդական օրգանների հիվանդություններ	14	13	9	7	5	6
Պերինատալ շրջանում առաջացող առանձին վիճակներ	13	5	7	4	6	1
Ներզատական համակարգի հիվանդություններ, սնուցման և նյութափոխանակության խանգարումներ	11	7	4	2	7	5
Վարակիչ և մակարածական հիվանդություններ	8	6	3	4	5	2
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	8	11	5	4	3	7
Բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ) դեֆորմացիաներ և քրոմոսոմային խանգարումներ	7	8	3	5	4	3
Հղիություն, ծննդաբերություն և հետծննդաբերական շրջան (բարդություններ)	-	1	-	1	-	-
Այլ	9	20	6	20	3	-

Ըստ հիվանդության դասերի դիտարկման մահացածության պատճառական կառուցվածքում բարձր տեսակարար կշիռ ունեն արյան շրջանառության համակարգի հիվանդությունները՝ 65,2 տոկոսը:

Մահացածների թվաքանակն ըստ սեռատարիքային խմբերի, 2013-2014թթ.

Տարիքային խմբեր	Ընդամենը		Տղամարդ		Կին	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	1344	1309	647	628	697	681
0-4	38	25	22	15	16	10
5-9	3	3	1	2	2	1
10-14	1	3	1	2	0	1
15-19	3	2	1	2	2	0
20-24	7	8	4	6	3	2
25-29	11	13	9	11	2	2
30-34	13	11	9	7	4	4
35-39	19	20	12	15	7	5
40-44	17	11	12	5	5	6
45-49	36	33	27	24	9	9
50-54	63	47	36	30	27	17
55-59	70	58	45	33	25	25
60-64	65	78	42	50	23	28
65-69	64	90	40	59	24	31
70-74	121	94	61	51	60	43
75-79	211	211	104	107	107	104
80-84	259	240	103	101	156	139
85 և բարձր	343	362	118	108	225	254

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Մինչև 70 տարեկան մահացածները կազմել են ընդհանուրի 30.7 տոկոսը, 70-74 տարեկանները՝ 7,2 տոկոսը, 75-79 տարեկանները՝ 16.1 տոկոսը, 80-84 տարեկանները՝ 18.3 տոկոսը, 85 և բարձր տարիքի մահացածները՝ 27,7 տոկոսը:

*Մեռելածինների թվաքանակի դինամիկան ըստ շրջանների, 2009-2014թթ.
(հաշվառումը կատարված է ըստ ծննդյան ընդունման վայրի)*

	2009թ.	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	7	13	13	21	9	11
ք. Ստեփանակերտ	7	13	13	21	9	10
Ասկերան	-	-	-	-	-	-
Հաղրուք	-	-	-	-	-	-
Մարտակերտ	-	-	-	-	-	1
Մարտունի	-	-	-	-	-	-
Շահումյան	-	-	-	-	-	-
Շուշի	-	-	-	-	-	-
Քաշաթաղ	-	-	-	-	-	-

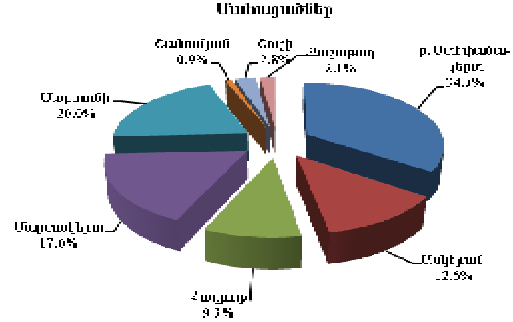
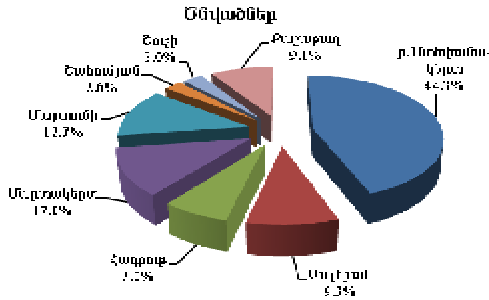
*Մինչև 1 տարեկան մահացածների թվաքանակն ըստ պատճառների՝ շրջանների կտրվածքով
(ԼՂՀ ՔԿԱԳ տարածքային բաժիններից ստացված մահվան ակտերի հիման վրա)*

	Ընդամենը	այդ թվում՝		Մահացության պատճառը
		տղա	աղջիկ	
Ընդամենը	21	13	8	
ք. Ստեփանակերտ	14	10	4	Պերինատալ շրջանում առաջացող առանձին վիճակներ Բնածին շեղումներ (զարգացման արատներ), դեֆորմացիաներ և քրոմոսոմային խանգարումներ Շնչառական օրգանների հիվանդություններ Կլինիկական և լաբորատոր հետազոտությունների ընթացքում բացահայտված և այլ խորագրերում չդասակարգված ախտանիշներ Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ Միզատեսական համակարգի հիվանդություններ
Ասկերան	2	-	2	Մարտդակային օրգանների հիվանդություններ Նյարդային համակարգի հիվանդություններ
Հաղրուք	1	1	-	Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ
Մարտակերտ	3	1	2	Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ Շնչառական օրգանների հիվանդություններ Բնածին շեղումներ դեֆորմացիաներ և քրոմոսոմային խանգարումներ
Շահումյան	1	1	-	Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ

Մինչև 14 տարեկան մահացածների թվաքանակն ըստ շրջանների

	2009թ.	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	35	45	48	28	42	30
ք. Ստեփանակերտ	14	20	20	10	26	16
Ասկերան	1	2	8	2	3	2
Հաղրուք	5	6	5	-	4	3
Մարտակերտ	5	6	4	4	3	5
Մարտունի	5	4	3	4	2	1
Շահումյան	3	-	1	-	-	2
Շուշի	1	2	2	1	-	1
Քաշաթաղ	1	5	5	7	4	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
Ծնվածների և մահացածների կառուցվածքն
ըստ շրջանների 2014թ. (տոկոսներով)

ԼՂՀ-ում 2014թ. կյանքի սպասվող տևողությունը կազմել 74.2 տարի, ընդ որում տղամարդկանց համար՝ 71.6 տարի, կանանց համար՝ 76.8 տարի:

Ամուսնություն և ամուսնալուծություն

2014թ. գրանցված ամուսնությունների թիվը կազմել է 1412 կամ 1000 բնակչի հաշվով՝ 9.5 ամուսնություն՝ նախորդ տարվա, համապատասխանաբար, 962-ի և 6.5-ի դիմաց, իսկ ամուսնալուծությունների թիվը՝ 212 կամ 1000 բնակչի հաշվով 1.4 ամուսնալուծություն՝ նախորդ տարվա, համապատասխանաբար, 185-ի և 1.2-ի դիմաց:

Հանրապետությունում 2014թ. գրանցված ամուսնությունների թիվը 450-ով կամ 46.8 տոկոսով աճել է նախորդ տարում գրանցված ամուսնությունների թվից, ամուսնալուծությունների թիվը աճել է 27-ով կամ 14.6 տոկոսով:

Ամուսնությունների և ամուսնալուծությունների թիվը 2013-2014թթ. ըստ շրջանների

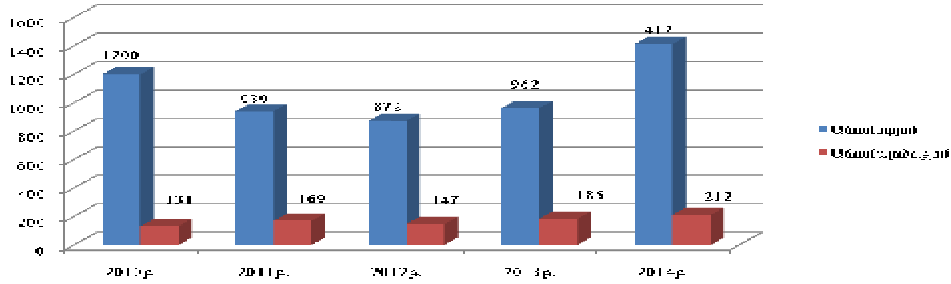
	Ամուսնությունների թիվը		2014թ. 2013թ. համեմատ, %	Ամուսնալուծությունների թիվը		2014թ. 2013թ. համեմատ, %
	2013թ.	2014թ.		2013թ.	2014թ.	
Ընդամենը ԼՂՀ	962	1412	146.8	185	212	114.6
Ստեփանակերտ	415	597	143.9	89	122	137.1
Ասկերան	98	131	133.7	28	22	78.6
Հաղարծն	36	119	3.3անգ.	8	14	175.0
Մարտակերտ	94	144	153.2	19	16	84.2
Մարտունի	155	213	137.4	22	17	77.3
Շահումյան	25	30	120.0	1	2	2.0անգ.
Շուշի	51	54	105.9	7	8	114.3
Քաղաքապետարան	88	124	140.9	11	11	100.0

2014թ. 100 նոր կազմավորվող ամուսնական զույգին բաժին է ընկնում 15 ամուսնալուծություն, 2013թ՝ 19 ամուսնալուծություն: Ըստ շրջանների ամուսնությունների բարձր տեսակարար կշիռը գրանցվել է Ստեփանակերտ քաղաքում՝ 42.3 տոկոսը, իսկ ցածրը՝ Շահումյանի շրջանում՝ 2.1 տոկոս:

Ամուսնություններն ու ամուսնալուծությունները 2013-2014թթ.

	2013թ.	2014թ.	Բացարձակ աճ (նվազումը «-» նշանով)	Աճի տեմպը, տոկոսներով
Ամուսնություններ	962	1412	450	146.8
Ամուսնալուծություններ	185	212	27	114.6

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
Գրանցված ամուսնությունների և ամուսնալուծությունների դինամիկան 2010-2014թթ.

2014թ. հանրապետությունում 1000 գրանցված ամուսնական զույգերի համեմատ արձանագրվել է ամուսնալուծության 150 դեպք՝ 2013թ. 192-ի համեմատ:

*Ամուսնալուծությունները 1000 ամուսնությունների հաշվով,
 ըստ շրջանների, 2010-2014թթ.*

Տարիներ	ք. Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղրուք	Մարտակերտ	Մարտունի	Շահումյան	Շուշի	Քաշաթաղ	ԼՂՀ
2010թ.	145	91	31	83	121	-	116	84	109
2011թ.	184	130	153	273	194	100	206	147	180
2012թ.	208	187	123	75	153	129	276	127	169
2013թ.	214	286	222	202	142	40	137	125	192
2014թ.	204	168	118	111	80	67	148	89	150

*ԼՂՀ ՔԿԱԳ բաժանմունքներում գրանցված ամուսնությունների
 թիվն ըստ տարիքային խմբերի, 2013-2014թթ.*

Ամուսնական զույգերի տարիքային խմբերը	Ամուսնությունների թիվը, դեպք		Ըստ տարիքային խմբերի ամուսնությունների տեսակարար կշիռը՝ տոկոսով ընդամենի նկատմամբ	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	962	1412	100.0	100.0
18-22	193	261	20.1	18.4
23-27	533	760	55.4	53.9
28-32	139	255	14.4	18.1
33 և բարձր	97	136	10.1	9.6

Հանրապետությունում ամուսնական զույգերի միջին տարիքը կազմել է 26.4 տարի:

*ՔԿԱԳ բաժանմունքներում գրանցված ամուսնությունների թիվը
 և միջին տարիքային կազմը ըստ շրջանների, 2013-2014թթ.*

	Ամուսնությունների թիվը, դեպք		Ամուսնական զույգերի միջին տարիքը, տարեկան	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը ԼՂՀ այդ թվում՝	962	1412	26.1	26.4
ք. Ստեփանակերտ	415	597	26.1	27.1
Ասկերան	98	131	25.1	25.5
Հաղրուք	36	119	25.1	26.0
Մարտակերտ	94	144	26.2	25.6
Մարտունի	155	213	25.5	26.0
Շահումյան	25	30	26.7	25.1
Շուշի	51	54	28.0	26.2
Քաշաթաղ	88	124	27.4	26.0

Առաջին ամսանության միջին տարիքը 2014թ.

	Քաղաք		Գյուղ	
	Կ	Տ	Կ	Տ
Ընդամենը ԼՂՀ	23.5	27.1	23.2	27.4
Ստեփանակերտ	25.0	27.7	-	-
Ասկերան	22.2	27.3	23.1	26.5
Հաղրուք	23.8	26.4	23.4	27.8
Մարտակերտ	23.7	26.4	22.6	27.3
Մարտունի	23.7	27.4	23.7	27.4
Շահումյան	22.5	27.3	22.3	28.2
Շուշի	23.7	26.0	24.0	27.4
Քաշաթաղ	23.5	28.6	23.2	27.3

Միգրացիա

ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր ԼՂՀ ոստիկանության անձնագրային բաժնի տրամադրած տեղեկատվության վիճակագրական մշակման արդյունքում 2014թ. հանրապետությունում պաշտոնապես հաշվառված եկողների թվաքանակը կազմել է 946 մարդ, ընդ որում՝ ՀՀ-ից՝ 875, ԱՊՀ անդամ մյուս երկրներից, Սիրիայից և այլ երկրներից՝ 71 մարդ: Մեկնողների թվաքանակը նույն ժամանակահատվածում կազմել է 578 մարդ, ընդ որում՝ 547-ը մեկնել է ՀՀ, 31-ը՝ ԱՊՀ անդամ մյուս երկրներ և այլ երկրներ: Մեխանիկական հավելաճը կազմել է 368 մարդ:

Եկողների, մեկնողների և մեխանիկական հավելաճի դինամիկական ըստ շրջանների

	2013թ.			2014թ.			Բացարձակ աճ, նվազումը («-» նշանով)		
	Եկողներ	Մեկնողներ	Մեխանիկական հավելաճ	Եկողներ	Մեկնողներ	Մեխանիկական հավելաճ	Եկողներ	Մեկնողներ	Մեխանիկական հավելաճ
Ընդամենը	866	554	312	946	578	368	80	24	56
ք. Ստեփանակերտ	145	151	-6	133	148	-15	-12	-3	-9
Ասկերան	49	33	16	48	14	34	-1	-19	18
Հաղրուք	60	27	33	68	35	33	8	8	0
Մարտակերտ	80	37	43	80	65	15	0	28	-28
Մարտունի	64	51	13	72	48	24	8	-3	11
Շահումյան	36	46	-10	59	36	23	23	-10	33
Շուշի	39	36	3	31	13	18	-8	-23	15
Քաշաթաղ	393	173	220	455	219	236	62	46	16

2014թ. եկողների թիվը 1000 բնակչի հաշվով կազմել է 6.4 մարդ՝ 2013թ. 5.8 մարդու դիմաց, մեկնողների թիվը 1000 բնակչի հաշվով՝ 3.9 մարդ՝ 2013թ. 3.7 մարդու դիմաց:

ԼՂՀ միգրացիոն իրավիճակի ընդհանուր բնութագիրը 2010-2014թթ.

	2010թ.		2011թ.		2012թ.		2013թ.		2014թ.	
	մարդ	1000 բնակչի հաշվով	մարդ	1000 բնակչի հաշվով	մարդ	1000 բնակչի հաշվով	մարդ	1000 բնակչի հաշվով	մարդ	1000 բնակչի հաշվով
եկողներ	1011	7.0	1109	7.7	907	6.2	866	5.8	946	6.4
մեկնողներ	446	3.1	663	4.6	574	3.9	554	3.7	578	3.9
միգրացիայի մնացորդ (+; -)	565	3.9	446	3.1	333	2.3	312	2.1	368	2.5

5.3. Նպաստառուների քվաքանակը և նպաստի միջին չափը 2014 թվականին

Ըստ ԼՂՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ նպաստառու երեխաների ընդհանուր թիվը կազմել է 18592 և նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել է 0.7 տոկոսով: Մեկ երեխայի հաշվով ամսական նպաստի միջին չափը կազմել է 11503 դրամ՝ նախորդ տարվա հունվարի 1-ի 11461 դրամի դիմաց:

Նպաստառու երեխաների և ընտանիքների թիվը, նշանակված մեկ ամսվա նպաստի ընդհանուր գումարը և միջին չափը

	2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		
	Հաշվառման մեջ գտնվող նպաստառուների թիվը	Նպաստների մեկ ամսվա ընդհանուր գումարը, հազ. դրամ	Նպաստի միջին չափը, դրամ	Հաշվառման մեջ գտնվող նպաստառուների թիվը	Նպաստների մեկ ամսվա ընդհանուր գումարը, հազ. դրամ	Նպաստի միջին չափը, դրամ
Նպաստառու ընտանիքների ընդհանուր թիվը	9695	214569.4	22132	9718	213866.2	22007
Երեխաների ընդհանուր թիվը	18722	214569.4	11461	18592	213866.2	11503
<i>1. Մինչև 18 տարեկան երեխա ունեցող ընտանիքներ</i>	5255	139646.4	26574	5154	138706.2	26912
Երեխաների ընդհանուր թիվը որից՝	13117	139646.4	10646	13044	138706.2	10634
Հաշմանդամ երեխաներ ունեցող ընտանիքների թիվը	340	7416.0	21812	309	6822.0	22078
Երեխաների ընդհանուր թիվը	412	7416.0	18000	379	6822.0	18000
Միայնակ մայրերից կազմված ընտանիքներ	915	17832.0	19489	910	18516.0	20347
Երեխաների ընդհանուր թիվը	1486	17832.0	12000	1543	18516.0	12000
Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	670	25074.0	37424	670	25662.0	38301
Երեխաների ընդհանուր թիվը	1194	25074.0	21000	1222	25662.0	21000
Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	31	1380.0	44516	36	1470.0	40833
Երեխաների ընդհանուր թիվը	46	1380.0	30000	49	1470.0	30000
Ալիմենտ ստացող երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	635	8018.4	12627	669	8338.2	12464
Երեխաների ընդհանուր թիվը	1028	8018.4	7800	1069	8338.2	7800
Ժամկետային զինծառայողների երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	2	18.0	9000	1	9.0	9000
Երեխաների ընդհանուր թիվը	2	18.0	9000	1	9.0	9000
I խմբի հաշմանդամ երեխա ունեցող ընտանիքներ	93	2535.0	27258	78	2220.0	28462
Երեխաների ընդհանուր թիվը	169	2535.0	15000	148	2220.0	15000
II խմբի հաշմանդամ երեխա ունեցող ընտանիքներ	991	18333.0	18499	947	16632.0	17563
Երեխաների ընդհանուր թիվը	2037	18333.0	9000	1848	16632.0	9000
4 և ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	958	34425.0	35934	887	32949.0	37147
Երեխաների ընդհանուր թիվը	3825	34425.0	9000	3661	32949.0	9000
5 և ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	429	21213.0	49448	423	21960.0	51915
Երեխաների ընդհանուր թիվը	2357	21213.0	9000	2440	21960.0	9000
3 և ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներ	185	3312.0	17903	220	4068.0	18491
Երեխաների ընդհանուր թիվը	552	3312.0	6000	678	4068.0	6000
Ազատագրված վայրերում պատիժ կրողների երեխաներից կազմված ընտանիքներ	6	90.0	15000	4	60.0	15000
Երեխաների ընդհանուր թիվը	9	90.0	10000	6	60.0	10000
<i>2. Մինչև 2 տարեկան երեխա ունեցող մայրեր</i>	3939	73515.0	18663	4119	73920.0	17946
Երեխաների ընդհանուր թիվը	4901	73515.0	15000	4928	73920.0	15000

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		
	Հաշվառման մեջ գտնվող նպատառուների թիվը	Նպաստների մեկ ամսվա ընդհանուր գումարը, հազ. դրամ	Նպատի միջին չափը, դրամ	Հաշվառման մեջ գտնվող նպատառուների թիվը	Նպաստների մեկ ամսվա ընդհանուր գումարը, հազ. դրամ	Նպատի միջին չափը, դրամ
<i>3.Քաշաքաղի և Շահույմյանի շրջաններում վերոնշված խմբերին չպատկանող 2-16 տարեկան երեխաների ընտանիքներ Երեխաների ընդհանուր թիվը</i>	501 704	1408.0 1408.0	2810 2000	445 620	1240.0 1240.0	2787 2000

5.4. Ծնելիության և բազմազավակության խթանման նպատակով սահմանված միջոցառումների կատարման արդյունքները 2014թ.

Հանրապետությունում ծնելիությունը և բազմազավակությունը խթանելու, ժողովրդագրական իրավիճակը, աճող սերնդի նյութական ապահովությունը բարելավելու և բազմազավակ ընտանիքների բարեկեցությունը բարձրացնելու նպատակով, ԼՂՀ կառավարությունը 2009թ. հունվարի 20-ի թիվ 15 որոշմամբ էականորեն բարելավվել է դեռևս 2000թ. մեկնարկված նպատակային ծրագրի դրույթները, այսպես. որոշման համաձայն՝ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին.

- առանձին խմբերի քաղաքացիներին տրվում են պետական նպաստներ, որոնք հաշվառվում են պետական նպատի բազային չափի և նպատատուի բնակության վայրով ու վերջինիս կարգավիճակով պայմանավորված՝ գործակից արտադրյալով,

- երեխայի ծննդյան դեպքում ծնողին տրվում է ծննդյան միանվագ նպաստ, որը հաշվառվում է ծննդյան նպատի բազային չափի (100.0 հազ.դրամ) և ծնված երեխայի հաջորդականությամբ պայմանավորված՝ գործակից արտադրյալով,

- ընտանիքում 3-րդ և յուրաքանչյուր հաջորդ երեխայի ծննդյան դեպքում երեխայի անվամբ բանկային կամ ֆինանսական այլ հաստատությունում բացվում է ժամկետային ավանդ,

- 6 և ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքին հատկացվում է բնակելի տուն:

Ընտանիքներում ծնված 3-րդ և հաջորդող երեխաների թիվն ու բացված ավանդների գումարը

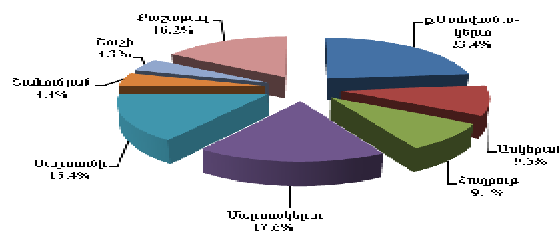
/մարդ/

Ընտանիքներում ծնված 3-րդ և հաջորդող երեխաներ	Ժամանակաշրջան	Ընդամենը	ք. Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղորթ	Մարտակերտ	Մարտունի	Շահույմյան	Շուշի	Քաշաքաղ
III	2010թ.	555	179	61	53	93	88	20	24	37
	2011թ.	464	143	47	55	58	69	16	23	53
	2012թ.	471	140	49	44	82	76	11	13	56
	2013թ.	426	138	50	33	65	74	18	14	34
	2014թ.	434	136	45	36	58	72	12	20	55
IV	2010թ.	189	31	20	20	44	29	10	10	25
	2011թ.	160	24	19	19	34	33	10	7	14
	2012թ.	173	25	14	18	49	35	6	9	17
	2013թ.	165	28	17	12	30	34	9	15	20
	2014թ.	137	23	14	15	32	18	5	6	24
V	2010թ.	74	8	8	12	15	12	7	-	12
	2011թ.	43	5	4	6	6	8	3	3	8
	2012թ.	74	8	10	3	22	10	-	3	18
	2013թ.	46	5	6	4	9	12	2	4	4
	2014թ.	68	6	6	8	15	12	5	4	12
VI	2010թ.	30	2	3	1	7	3	4	3	7
	2011թ.	38	6	2	4	4	9	4	6	3
	2012թ.	38	3	4	6	6	5	3	1	10
	2013թ.	40	5	4	7	11	5	2	1	5
	2014թ.	46	8	3	2	12	5	4	1	11
VII	2010թ.	16	-	-	2	1	4	3	1	5
	2011թ.	14	-	1	1	4	2	2	1	3
	2012թ.	13	1	3	-	1	3	3	-	2
	2013թ.	11	1	-	-	1	3	1	2	3
	2014թ.	11	1	-	1	1	2	1	-	5

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ընտանիքներում ծնված 3-րդ և հաջորդող երեխաներ	Ժամանակաշրջան	Ընդամենը	ք. Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղրոթ	Մարտակերտ	Մարտունի	Շահումյան	Շուշի	Քաշաթաղ
VIII	2010թ.	8	1	-	1	1	1	1	-	3
	2011թ.	6	-	-	-	1	-	2	1	2
	2012թ.	9	-	-	1	2	2	1	1	2
	2013թ.	3	-	-	-	-	1	1	1	-
	2014թ.	6	1	1	-	-	1	2	-	1
IX	2010թ.	6	1	-	-	3	1	1	-	-
	2011թ.	4	-	-	1	-	-	1	-	2
	2012թ.	3	-	-	-	1	-	1	-	1
	2013թ.	2	-	1	-	-	1	-	-	-
	2014թ.	2	-	-	1	-	-	-	-	1
X	2010թ.	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	2011թ.	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	2012թ.	2	-	-	-	-	1	-	-	1
	2013թ.	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	2014թ.	2	-	-	-	1	-	-	-	1
XI	2010թ.	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	2011թ.	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	2012թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2013թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2014թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	2010թ.	2	-	-	-	-	-	-	1	1
	2011թ.	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	2012թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2013թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2014թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII	2010թ.	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	2011թ.	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	2012թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2013թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2014թ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	2010թ.	883	222	93	89	164	139	46	39	91
	2011թ.	733	178	73	86	107	122	40	41	86
	2012թ.	783	177	80	72	163	132	25	27	107
	2013թ.	694	177	78	56	116	130	33	37	67
	2014թ.	706	175	69	63	119	110	29	31	110
Բացված ավանդների ընդհանուր գումարը (հազ. դրամ)	2010թ.	507100.0	119600.0	52900.0	51700.0	96200.0	79700.0	28200.0	22500.0	56300.0
	2011թ.	420300.0	96000.0	41700.0	49200.0	63300.0	71600.0	24800.0	24100.0	49600.0
	2012թ.	453900.0	95900.0	46200.0	41600.0	98400.0	77200.0	15300.0	16300.0	63000.0
	2013թ.	400600.0	96300.0	44600.0	32600.0	68200.0	76200.0	19500.0	23100.0	40100.0
	2014թ.	407400.0	95300.0	39300.0	36900.0	71700.0	62600.0	17900.0	17700.0	66000.0

Բացված ավանդների գումարներն ըստ շրջանների 2014թ. ծնվածների համար (տոկոսներով)

II. Երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստի տրամադրում

Հանրապետությունում երեխայի ծննդյան կապակցությամբ տրամադրված միանվագ նպաստները ըստ շրջանների 2013-2014թթ.

	Երեխաների թվաքանակը		Ընդհանուր գումարը (հազ. դրամ)	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
ԸՆԴԱՄՆԸ	2438	2566	660200.0	684900.0
ք.Ստեփանակերտ	882	938	201100.0	207700.0
Ասկերան	283	260	72800.0	69500.0
Հաղրուք	200	191	54600.0	54800.0
Մարտակերտ	301	342	94600.0	105000.0
Մարտունի	364	386	109800.0	102300.0
Շահումյան	83	79	29100.0	29200.0
Շուշի	111	94	33900.0	27100.0
Քաշաթաղ	214	276	64300.0	89300.0

5.5 Որդեգրումը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում 2014 թվականին

Ըստ ԼԳՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, 2014թ. կենտրոնացված հաշվառման վերցված որդեգրման ենթակա երեխաների թվաքանակը կազմել է 8 երեխա՝ 2013թ. 3 երեխայի դիմաց:

Կենտրոնացված հաշվառման վերցված որդեգրման ենթակա երեխաների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ սեռատարիքային կազմի և սոցիալական վիճակի ու որդեգրման համար իրավական հիմքի, 2014թ.

(մարդ)

	Որդեգրման ենթակա երեխաների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ տարիքի և սեռի											
			մինչև 6 ամսական		6 ամսականից մինչև 1 տարեկան		1-6 տարեկան		7-9 տարեկան		10-15 տարեկան		16-18 տարեկան	
			ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ
Ընդամենը	8	4	2	-	-	-	2	1	2	1	2	2	-	-
<i>նրանցից՝</i>														
Միակողմանի ծնողագուրկ երեխա	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Միայնակ մոր երեխա	4	2	2	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Ծնողները տվել են որդեգրման համար գրավոր համաձայնություն	3	2	-	-	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-

Կենտրոնացված հաշվառման վերցված որդեգրողի թեկնածուների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ քաղաքացիության և ըստ սեռատարիքային կազմի, 2014թ.

(մարդ)

	Հաշվառման վերցված որդեգրողի թեկնածուների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ տարիքային խմբերի և սեռի					
			18-30		31-65		66 և բարձր	
			ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդամենը	23	13	-	-	23	13	-	-
ԼԳՀ քաղաքացիներ	21	12	-	-	21	12	-	-
Օտարերկրյա քաղաքացիներ	2	1	-	-	2	1	-	-

Կենտրոնացված հաշվառման վերցված որդեգրված երեխաների թվաքանակն ըստ սեռատարիքային կազմի և որդեգրողների քաղաքացիության, 2014թ.

	Որդեգրված երեխաների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ տարիքի և սեռի											
			մինչև 6 ամսական		6 ամսականից մինչև 1 տարեկան		1-6 տարեկան		7-9 տարեկան		10-15 տարեկան		16-18 տարեկան	
			ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	Որդեգրված երեխաների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ տարիքի և սեռի											
			մինչև 6 ամսական		6 ամսականից մինչև 1 տարեկան		1-6 տարեկան		7-9 տարեկան		10-15 տարեկան		16-18 տարեկան	
	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ	ընդամենը	այդ թվում՝ աղջիկներ
ԼՂՀ քաղաքացու կողմից	2	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
այդ թվում՝ մեկ անձի կողմից ամուսնական գույզի կողմից	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Օտարերկրյա քաղաքացու կողմից	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
այդ թվում՝ մեկ անձի կողմից ամուսնական գույզի կողմից	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5.6. Վերաբնակիչների ընտանիքները և նրանց տրամադրված արտոնությունները 2014 թվականին

ԼՂՀ տարածք տեղափոխված ընտանիքների համար 2014թ. ընթացքում օրենսդրությամբ սահմանված արտոնությունների տրամադրման նպատակով ծախսվել է 36514.5 հազ. դրամ:

Ծախսերի անվանումը	2013թ.	2014թ.	Աճի տեմպը, %
Վերաբնակեցման ծախսերը, ընդամենը (առանց կապիտալ շինարարության ծախսերի), հազ. դրամ	22170.5	36514.5	164.7
ՀՀ-ից ԼՂՀ ընտանիքների գույքի տեղափոխման և տրանսպորտային ծախսեր	5713.2	9744.5	170.6
Միանվագ դրամական օգնություն	1950.0	3410.0	174.9
Արտոնյալ վարկերի տրամադրում	13040.0	23360.0	179.1
Վերաբնակիչների բնակելի տների սեփականաշնորհման ծախսեր	1467.3	-	-
Վերաբնակեցման ծախսերը մեկ վերաբնակիչի հաշվով	102.6	93.9	91.5

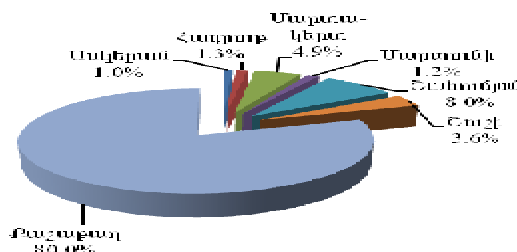
2014թ. մշտական բնակություն հաստատելու համար ՀՀ-ից և այլ երկրներից ԼՂՀ են տեղափոխվել 96 ընտանիք:

Հիմնական բնակություն հաստատելու համար ԼՂՀ տարածք տեղափոխված վերաբնակիչների ընտանիքների մասին տեղեկատվությունն ըստ շրջանների 2013-2014թթ. բերված է ստորև.

(մարդ)

Շրջանների անվանումը	2013թ.			2014թ.		
	Ընտանիքների թիվը	Ընտանիքների անդամների թվաքանակը	այդ թվում՝ երեխաների թվաքանակը	Ընտանիքների թիվը	Ընտանիքների անդամների թվաքանակը	այդ թվում՝ երեխաների թվաքանակը
Ընդամենը	59	216	94	96	389	186
ք. Ստեփանակերտ	-	-	-	-	-	-
Ասկերան	-	-	-	1	4	2
Հաղրուֆ	1	4	2	1	6	4
Մարտակերտ	2	7	2	3	18	9
Մարտունի	1	6	3	1	6	4
Շահումյան	6	17	6	7	30	15
Շուշի	1	5	3	2	6	2
Քաշաթաղ	48	177	78	81	319	150

Վերաբնակեցման ծրագրով տրամադրված ֆինանսական արտոնությունների շրջանային կառուցվածքը, 2014թ.(%)

**5.7. Կենսաթոշակատուների թվաքանակը և կենսաթոշակների միջին չափերը
2015 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ**

Ըստ ԼՂՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, 2014թ. տարեվերջին կենսաթոշակատուների թվաքանակը կազմել է 31103 մարդ, որոնցից ապահովագրական և սոցիալական կենսաթոշակատուների թվաքանակը կազմել է 23286, զինձառայության հետ կապված կենսաթոշակատուների թվաքանակը՝ 7831 մարդ (նրանցից 14-ը կրկնակի կենսաթոշակ ստացողներ են, հետևաբար նրանք կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակի մեջ չեն ներառվում կրկնախաշվարկից խուսափելու նպատակով): Կենսաթոշակատուներին նշանակված կենսաթոշակի միջին չափը կազմել է 36790 դրամ:

Ապահովագրական և սոցիալական կենսաթոշակատուների թվաքանակն ու նրանց նշանակված կենսաթոշակի միջին չափն ըստ կենսաթոշակի տեսակի և ըստ ընդհանուր աշխատանքային ստաժի,

2014թ. տարեվերջին

	Կենսաթոշակատուների		Նոր նշանակվածներ	
	թվաքանակը, մարդ	կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ	թվաքանակը, մարդ	կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ
Կենսաթոշակատուների թվաքանակը	23286	36182	1115	32337
1. ապահովագրական	20880	38277	977	34554
1.1. տարիքային	14881	40032	653	37030
1.2. արտոնյալ պայմաններով	76	4400	8	37529
1.3. երկարամյա ծառայության	89	32959	-	-
1.4. մասնակի	688	27740	100	26559
1.5. հաշմանդամության	4499	34947	160	32426
1.5.1. աշխատանքային խեղճան հետևանքով	162	36722	-	-
1.5.2. մասնագիտական հիվանդության հետևանքով	12	39193	-	-
1.5.3. ընդհանուր հիվանդության հետևանքով	4325	34869	160	32426
1.5. տողից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի				
I խումբ	370	40698	5	34330
II խումբ	2705	35732	80	34179
III խումբ	1424	31961	75	30429
1.6. կերակրողին կորցնելու դեպքում	647	33073	56	25623
1.6.1. մեկ կերակրողին	634	31809	54	23376
1.6.2. երկու կերակրողին	13	94674	2	86303
2. սոցիալական	2406	17998	138	16638
2.1. ծերության	135	14000	6	14000
2.2. հաշմանդամության	1962	16913	97	17175
2.2.1. I խումբ	173	19600	2	19600
2.2.2. II խումբ	847	16800	20	16800
2.2.3. III խումբ	518	14000	32	14000
2.2.4. մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխաներ	424	19600	43	19600
2.3. կերակրողին կորցնելու դեպքում	309	26638	35	15600
2.3.1. մեկ կերակրողին	299	24438	35	15600
2.3.2. երկու կերակրողին	10	92400	-	-
Կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակից՝ հայոց ցեղասպանությունը վերապրած այդ թվում՝ ապահովագրական	-	-	-	-
սոցիալական	-	-	-	-
Կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակից՝ պետության լրիվ խնամքի տակ գտնվող և խնամակալական կազմակերպությունում ապրող (բացի երեխաներից)	67	16515	17	15632
այդ թվում՝ ապահովագրական	48	23031	13	20441
սոցիալական	19	525	4	-
Կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակից՝ պետության լրիվ խնամքի տակ գտնվող և խնամակալական կազմակերպությունում ապրող երեխաներ	12	7000	-	-
այդ թվում՝ ապահովագրական	-	-	-	-
սոցիալական	12	7000	-	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ապահովագրական կենսաթոշակատուների թվաքանակն ու նրանց նշանակված կենսաթոշակի միջին չափն ըստ կենսաթոշակի տեսակի և ըստ ընդհանուր աշխատանքային ստաժի, 2014թ. տարեվերջին

	Մինչև 25 տարվա ստաժ ունեցողներ		25-ից ավել ստաժ ունեցողներ	
	Ընդամենը, մարդ	Կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ	Ընդամենը, մարդ	Կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ
Ընդամենը	4223	27261	16657	41069
1. տարիքային	1759	27383	13122	41728
2. արտոնյալ պայմաններով	1	29812	75	37783
3. երկարամյա ծառայության	19	29646	70	33859
4. մասնակի	240	26287	448	28519
5. հաշմանդամության	1891	26226	2608	41270
5.1. աշխատանքային խեղման հետևանքով	57	25176	105	42990
5.2. մասնագիտական հիվանդության հետևանքով	3	28521	9	42750
5.3. ընդհանուր հիվանդության հետևանքով	1831	26255	2494	41193
5. տողից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի				
I խումբ	133	29992	237	46706
II խումբ	1135	26813	1570	42181
III խումբ	623	24354	801	37878
6. կերակրողին կորցնելու դեպքում	313	33425	334	32742
6.1. մեկ կերակրողին	307	32102	327	31535
6.2. երկու կերակրողին	6	101143	7	89130

Չինժառայության հետ կապված կենսաթոշակատուների թվաքանակն ու նրանց նշանակված կենսաթոշակի միջին չափն ըստ կենսաթոշակի տեսակի, 2014թ. տարեվերջին

	Ընդամենը, մարդ	Կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ
Չինժառայության հետ կապված կենսաթոշակատուների թվաքանակը	147	21513
1. Չինժառայության ժամանակ հաշմանդամ դարձած	52	22723
1.1. I խումբ	2	31500
1.2. II խումբ	42	23633
1.3. III խումբ	8	15750
2. հայրենական պատերազմի հաշմանդամներ և նրանց հավասարեցված անձիք	81	22450
2.1. I խումբ	8	31500
2.2. II խումբ	49	24254
2.3. III խումբ	24	15750
3. գոհված(մահացած) Չինժառայողների գծով կենսաթոշակ ստացող ընտանիքներ	14	11600
3.1. կերակրողին կորցնելու դեպքում երկրորդ կենսաթոշակ ստացողներ	14	11600

Ռուսային համակարգ

	Կենսաթոշակատուների	
	թվաքանակը, մարդ	կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ
Ընդամենը	7684	38879
երկարամյա ծառայության	2735	62457
կերակրողին կորցրած	2670	22531
հաշմանդամության	2279	29736

Կենսաթոշակատուների թվաքանակն ու նրանց նշանակված կենսաթոշակի միջին չափն ըստ կենսաթոշակի տեսակի, ըստ շրջանների, 2014թ. տարեկերջին

	Կենսաթոշակատուների թվաքանակը, մարդ	այդ թվում՝					Կենսաթոշակատուների թվաքանակը շրջանի 1000 բնակչի հաշվով	Կենսաթոշակի միջին չափը, դրամ
		ապահովագրական	սոցիալական	զինծառայության հետ կապված	որից՝ կրկնակի կենսաթոշակ ստացողներ	Կենսաթոշակատուների թվաքանակը շրջանի 1000 բնակչի հաշվով		
Ընդամենը ԼՂՀ այդ թվում՝	31103	20880	2406	7831	14	209	36790	
բ.Ստեփանակերտ	11710	7456	796	3459	1	212	39335	
Ասկերան	3523	2429	263	831	-	195	34771	
Հաղրուբ	2733	1821	228	687	3	201	36185	
Մարտակերտ*	5936	4269	539	1130	2	259	33615	
Մարտունի	5521	3724	333	1471	7	227	36380	
Շուշի	842	550	90	202	-	155	34226	
Քաջաթաղ	838	631	157	51	1	90	32249	

* ներառված են նաև Շահումյանի շրջանի կենսաթոշակատուները:

5.8. Առողջապահություն

Ըստ ԼՂՀ առողջապահության նախարարության տրամադրած տեղեկատվության՝ 2013-2014թթ. հանրապետությունում արձանագրվել են հետևյալ տարափոխիկ հիվանդությունները.

Հայտնաբերված տարափոխիկ հիվանդությունները 2013-2014թթ.

/մարդ/

	2013թ. հունվար-դեկտեմբեր				2014թ. հունվար-դեկտեմբեր			
	Ընդամենը		այդ թվում՝ մինչև 18 տարեկան երեխաների մոտ		Ընդամենը		այդ թվում՝ մինչև 18 տարեկան երեխաների մոտ	
	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով
Սպ. մոնելյուզային ինֆեկցիաներ	12	8.1	8	18.2	6	4.0	2	4.5
Բակտերիալ դիզենտերիա	88	59.4	72	163.6	78	52.4	58	131.1
այդ թվում՝ մանրէաբանորեն հաստատված	88	59.4	72	163.6	77	51.7	58	131.1
Էնտերիտներ, կոլիտներ, գաստրոէնտերիտներ, սննդային տոքսիկոինֆեկցիաներ՝ հարուցված հաստատված հարուցիչներով	110	74.3	87	197.7	145	97.4	127	287.1
Սուր աղիքային ինֆեկցիաներ	572	386.1	446	1013.5	749	503.0	612	1383.5
Դիզենտերիայի մանրէակիր	8	5.4	-	-	9	6.0	3	6.8
Տուլարեմիա	-	-	-	-	-	-	-	0.0
Բրուցելյոզ առաջնակի ախտորոշված	10	6.8	-	-	11	7.4	3	6.8
Կապույտ հազ	-	-	-	-	1	0.7	1	2.3
Մենինգոակոկային ինֆեկցիա	1	0.7	-	-	-	-	-	-
Փայտացում	-	-	-	-	1	0.7	-	-
Վիրուսային հնպատիտ	13	8.8	1	2.3	2	1.3	1	2.3
որից՝ հնպատիտ Ա	1	0.7	-	-	-	-	-	-
հնպատիտ Բ	2	1.4	1	2.3	-	-	-	-
հնպատիտ Յ	10	6.8	-	-	2	1.3	1	2.3
հնպատիտ Ե	-	-	-	-	-	-	-	-
Ինֆեկցիոն մոնոնուկլեոզ	60	40.5	55	125.0	39	26.2	37	83.6
Վերին շնչուղիների սուր ինֆեկցիաներ	22355	15090.5	18226	41419.0	26866	18040.9	22720	51362.0
Լեյշմանիոզ	15	10.1	13	29.5	9	6.0	9	20.3
Գրիպ	4	2.7	1	2.3	-	-	-	-
Շնչառական օրգանների տուբերկուլյոզ	11	7.4	-	-	11	7.4	-	-
Սիֆիլիս	-	-	-	-	3	2.0	-	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	2013թ. հունվար-դեկտեմբեր				2014թ. հունվար-դեկտեմբեր			
	Ընդամենը		այդ թվում՝ մինչև 18 տարեկան երեխաների մոտ		Ընդամենը		այդ թվում՝ մինչև 18 տարեկան երեխաների մոտ	
	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 բնակչի հաշվով	արձանագրված դեպքերի քանակը	հարաբերական ցուցանիշը 100000 համապատասխան տարիքի բնակչի հաշվով
Թու	57	38.5	31	70.4	14	9.4	5	11.3
Ոջլոտություն (պեղիկույլոց)	939	633.9	936	2127.1	886	595.0	886	2002.9
Ջրծաղիկ	404	272.7	387	879.5	1323	888.4	1272	2875.6
Հոնորնա սուր և խրոնիկական	11	7.4	-	-	10	6.7	-	-
Քուրթեշ	55	37.1	54	122.7	316	212.2	315	712.1
Տրիխոֆիտիա	36	24.3	23	52.3	35	23.5	25	56.5
Կատաղություն	1	0.7	-	-	1	0.7	-	-
Կարմրուկ	-	-	-	-	1	0.7	-	-

Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսի (ՄԻԱՎ) նկատմամբ շճադրական հետազոտությունների արդյունքները: Ըստ ԼՂՀ առողջապահության նախարարության ամփոփ տեղեկատվության, 2014թ. հանրապետությունում ՄԻԱՎ-ի հետազոտությունների արդյունքների վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են ստորև՝ աղյուսակներում:

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտված ԼՂՀ քաղաքացիների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ նրանց սեռատարիքային խմբերի և ըստ բնակության վայրի 2014թ.

Տարիքը	Ընդամենը		ք. Ստեփանակերտ		Այլ քաղաքներ		Գյուղեր	
	կանայք	տղամարդիկ	կանայք	տղամարդիկ	կանայք	տղամարդիկ	կանայք	տղամարդիկ
Մինչև 15	41	88	21	53	4	12	16	23
15-19	189	106	72	71	23	13	94	22
20-29	2424	348	1219	207	395	56	810	85
30-39	1482	351	759	197	249	77	474	77
40-49	445	165	323	106	63	29	59	30
50-59	359	87	288	58	47	12	24	17
60 և ավելի	119	82	80	47	21	11	18	24
Ընդամենը	5059	1227	2762	739	802	210	1495	278

ՄԻԱՎ-ի նկատմամբ հետազոտված ԼՂՀ քաղաքացիների թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ սեռի 2014թ.

	Հետազոտվածներ			Շճադրական		ՄԻԱՎ վարակիրներ	
	Ընդամենը	այդ թվում՝		կանայք	տղամարդիկ	կանայք	տղամարդիկ
		կանայք	տղամարդիկ				
Հետազոտված ԼՂՀ քաղաքացիներ, ընդամենը	6286	5059	1227	1	-	5	7
<i>այդ թվում՝</i>							
ՉԻԱՀ-ով հիվանդի կամ շճադրականի հետ սեռական հարաբերություն ունեցածներ	1	1	-	-	-	-	-
ՄԻԱՎ վարակակիր մայրերից ծնված երեխաներ	1	1	-	1	-	-	-
թմրամիջոցների ներարկային գործածողներ	2	-	2	-	-	-	-
հոմո և քիսեքսուալներ	14	-	14	-	-	-	-
սեռավարակներ ունեցողներ	204	60	144	-	-	-	-
անկանոն սեռական կյանք վարողներ	23	19	4	-	-	-	-
ամփից ավել արտերկրում գտնվածներ				-	-	-	-
դոնորներ	703	179	524	-	-	-	-
հղիներ	2931	2931	x	-	x	-	x
ռեցիպիենտներ	456	456	-	-	-	-	-
զինծառայողներ	-	-	-	-	-	-	-
ազատագրված վայրերում գտնվողներ	174	-	174	-	-	-	-
կլինիկական ցուցումներով հետազոտված մեծահասակներ	533	399	134	-	-	-	-
ամանուն հետազոտվածներ	-	-	-	-	-	-	-
ՉԻԱՀ-ով հիվանդի կամ շճադրականի հետ կենցաղային կամ բժշկական կոնտակտ ունեցողներ	-	-	-	-	-	-	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	Հետազոտվածներ			Շճադրական		ՄԻԱՎ վարակիրներ	
	Ընդամենը	այդ թվում՝		կանայք	տղամարդիկ	կանայք	տղամարդիկ
		կանայք	տղամարդիկ				
կլինիկական ցուցումներով հետազոտված երեխաներ	113	37	76	-	-	-	-
այլ	1131	976	155	-	-	-	-

«Ստեփանակերտի տուն-ինտերնատ» ՊՈԱԿ-ի գործունեությունը 2014 թվականին

Համաձայն «Ստեփանակերտի տուն-ինտերնատ» ՊՈԱԿ-ի ներկայացրած տվյալների՝ 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ծերերի ընդհանուր թվաքանակը կազմել է 81 մարդ, որից 53 կին ու 28 տղամարդ, նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի, համապատասխանաբար՝ 79-ի, 49-ի ու 30-ի դիմաց:

Տարեցների և հաշմանդամների թվաքանակը և շարժը 2010-2014թթ.

	2010թ.		2011թ.		2012թ.		2013թ.		2014թ.	
	Ընդամենը	որից՝ կանայք	Ընդամենը	որից՝ կանայք	Ընդամենը	որից՝ կանայք	Ընդամենը	որից՝ կանայք	Ընդամենը	որից՝ կանայք
Խնամյալների թվաքանակը տարեկազմին	77	38	74	37	76	46	80	48	79	49
Դուրս են եկել	24	15	20	8	21	8	27	12	15	6
Ընդունվել են	21	14	22	17	25	10	26	13	17	10
Խնամյալների թվաքանակը տարեվերջին	74	37	76	46	80	48	79	49	81	53

Կազմակերպության ընդհանուր ծախսերը 2014թ. կազմել են 108353.7 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա 105487.8.0 հազ. դրամի դիմաց:

Կազմակերպության շենքը հարմարեցված է և նախատեսված շուրջ 140 խնամյալի համար, ջրամատակարարումը կենտրոնացված է՝ ժամանակացույցով, առկա է տաք ջրամատակարարում, ջերմամատակարարումը կենտրոնացված է, շենքը միացված է կոյուղու կենտրոնացված համակարգին:

Կազմակերպության աշխատողների թիվը 43 է, որից 37-ը կամ 86.0 տոկոսը կանայք:

ԼՂՀ խուլերի ընկերության վարչության գործունեությունը 2014 թվականին

Համաձայն ԼՂՀ խուլերի ընկերության կենտրոնական վարչության տվյալների՝ 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ խուլերի թվաքանակը կազմել է 193 մարդ: Խուլերի ընդհանուր թվաքանակի մեջ կանայք կազմել են 31.6 տոկոս:

ԼՂՀ խուլերի ընկերության վարչության աշխատողների թվաքանակը կազմել է 5 մարդ, բոլորն էլ կանայք են՝ 4-ը հաշմանդամի կարգավիճակով:

5.9. Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակը և բժշկասոցիալական փորձաքննական հանճնաժողովների (ԲՄՓՀ) գործունեությունը 2014 թվականին

5.9.1. Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակը

Ըստ ԼՂՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության բժշկասոցիալական փորձաքննության կենտրոնի տեղեկատվության 2014թ. տարեվերջին հաշմանդամների թվաքանակը կազմել է 9038 մարդ, նրանցից 35.1 տոկոսը՝ կանայք:

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ տարիքային խմբերի, 2014թ.

	Ընդամենը	/մարդ/ նրանցից՝ կանայք
Հաշմանդամների թվաքանակը	9038	3174
<i>նրանցից՝ անժամկետ</i>	7404	2440
մինչև 18 տարեկան	446	159
<i>նրանցից՝ մինչև 18 տարին լրանալը</i>	213	75
18-ից մինչև 40 տարեկան	1486	406
<i>նրանցից՝ անժամկետ</i>	1240	313
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքը	4917	1594
<i>նրանցից՝ անժամկետ</i>	3975	1112
կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	2189	1015

Հաշմանդամների 4.9 տոկոսը մինչև 18 տարեկան, 16.5 տոկոսը՝ 18-ից մինչև 40 տարեկան, 54.4 տոկոսը՝ 40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի և 24.2 տոկոսը կենսաթոշակային տարիքի և բարձր անճինք են:

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների
և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2014թ.

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	391	209	2645	1328	1651	877	-	-
Մանկուց հիվանդություն	143	68	849	327	396	108	446	159
Զինձառայության ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք այդ թվում՝	166	9	1257	41	930	32	-	-
ԼՂՀ սահմանները պաշտպանելիս	113	3	832	9	629	7	-	-
զինձառայության ընթացքում	35	5	347	28	247	24	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	13	-	60	1	44	1	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	5	1	18	3	10	-	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	7	2	67	5	74	7	-	-
Մասնագիտական հիվանդություն	-	-	-	-	-	-	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	-	-	10	-	1	-	-	-
Բնական, տեխնածին և այլ աղետների, ինչպես նաև դրանց վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	707	288	4828	1701	3052	1024	446	159

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ սեռի, հիվանդությունների
և հաշմանդամության խմբերի, 2014թ.

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	33	20	713	330	505	231	9	4
Նորագոյացություններ	26	18	214	146	110	76	11	4
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	180	71	459	114	236	39	117	44
Հոգեկան խանգարումներ	62	26	593	195	198	50	86	32
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	86	15	427	48	396	48	15	4
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	2		244	77	119	46	6	
Տուբերկուլյոզ	1		60	9	35	8	2	1
Մարտդակային օրգանների հիվանդություններ	2		237	38	111	31	12	1
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ	42	23	370	143	433	149	23	8
Էնդոկրին հիվանդություններ	26	13	164	97	192	137	21	9
Աչքի հիվանդություններ	128	49	334	114	327	90	35	11
Պարբերական հիվանդություններ			89	31	46	17	35	19

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ արջիկներ
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	23	7	89	32	42	19	4	1
Բնածին անկանոնություններ, զարգացման արատներ և ձևախախտային արատներ	6	2	80	41	48	23	61	18
Այլ հիվանդություններ	90	44	755	286	254	60	9	3
Ընդամենը	707	288	4828	1701	3052	1024	446	159

5.9.2. Բժշկատղիայական փորձաքննական հանձնաժողովների (ԲՄՓՀ) գործունեությունը

2014թ. հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով ԲՄՓՀ-ների կողմից քննվել է 2044 մարդ (192-ը՝ մինչև 18 տարեկան):

ԲՄՓՀ-ի գործունեության հիմնական ցուցանիշները, 2014թ.

		Ընդամենը	
Փորձաքննվածների քանակը, մարդ	ընդամենը	2044	
	նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	192	
Հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակը, մարդ		1888	
Աշխատունակության կորստի տոկոս սահմանել է, մարդ		3	
այդ թվում՝	ատաջին անգամ քննվածներ	սահմանվել է ընդամենը	-
		նրանցից՝ հաշմանդամ	-
	վերաքննվածներ	ընդամենը	3
		նրանցից՝ հաշմանդամ	3

Առաջնակի քննության արդյունքները, 2014թ.

		Ընդամենը	
Առաջնակի քննվածների թվաքանակը	ընդամենը	417	
	նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	58	
նրանցից՝	ճանաչվել են հաշմանդամ	ընդամենը	358
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	53
	չեն ճանաչվել հաշմանդամ	ընդամենը	59
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	5
Հաշմանդամ չճանաչվածներից ժամանակավորապես անաշխատունակներ		26	

Հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով վերաքննության արդյունքներն ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2014թ.

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննվածների թվաքանակը		Վերաքննվածներից ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
					I		II		III	
	ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք
I խումբ	70	18	70	18	67	16	3	2	-	-
II խումբ	587	266	584	264	30	20	452	195	102	49
III խումբ	795	415	729	374	5	2	43	20	681	352
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	43	15	37	13	9	5	5	1	23	7
մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	130	46	110	40	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	1625	760	1530	709	111	43	503	218	806	408

Իրականացված վերափորձաքննությունների արդյունքներն
ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2014թ.

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Փորձաքննվածների թվաքանակը		նրանցից՝													Հաշմանդամ չեն ճանաչվել		
			I խումբ			II խումբ			III խումբ			հաշմանդամ երեխա						
			իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ	իմացողներ			իմացողներ
I խումբ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II խումբ	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III խումբ	10	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ կանայք	6	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
հաշմանդամ երեխա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ աղջիկներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
հաշմանդամի կարգավիճակ չի ունեցել	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	7	-
նրանցից՝ կանայք	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	-
ԸՆդամներ	19	-	1	-	-	-	-	6	-	1	6	-	-	-	-	-	7	-
նրանցից՝ կանայք	13	-	-	-	-	-	-	3	-	-	5	-	-	-	-	-	5	-

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների սեռային բաշխվածությունն
ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2014թ.

	Ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ աշխատունակ տարիքի	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդհանուր հիվանդություններ	285	120	259	108
Մանկուց հիվանդություններ	56	17	3	1
Զինձառայության ընթացքում ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	17	2	16	2
այդ թվում՝				
ԼՂՀ պաշտպանության ժամանակ	-	-	-	-
զինձառայության ժամանակ	15	2	15	2
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	1	-	1	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների	1	-	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ վնասվածք	-	-	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	-	-	-	-
ԸՆդամներ	358	139	278	111

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների սեռային բաշխվածությունն ըստ հաշմանդամության պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2014թ.

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	31	12	134	60	120	48	-	-
Մանկուց հիվանդություններ	-	-	-	-	3	1	53	16
Զինձառայության ընթացքում ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	1	1	8	1	8	-	-	-
այդ թվում՝								
ԼՂՀ պաշտպանության ժամանակ	-	-	-	-	-	-	-	-
զինձառայության ժամանակ	1	1	7	1	7	-	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	-	-	-	-	-	-	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների	-	-	-	-	1	-	-	-
Աշխատանքային խեղում կամ	-	-	-	-	-	-	-	-

ՍՈՅԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
վնասվածք								
Չեռնորիլի ԱԷԿ-ի վթարի և այլ ճառագայթային աղետների վերացման աշխատանքների ժամանակ ստացած հիվանդություն, խեղում, վնասվածք	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	32	13	142	61	131	49	53	16

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների սեռային բաշխվածությունն ըստ հիվանդությունների, 2014թ.

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Տարափոխիկ և մակարոնային հիվանդություններ	1	-	7	1	3	-	-	-
որոնցից՝ վիրուսային հեպատիտ	1	-	5	3	2	1	-	-
տուբերկուլյոզ	-	-	6	1	3	-	-	-
թորքերի տուբերկուլյոզ	-	-	6	1	3	-	-	-
Նորագոյացություններ	4	2	52	35	12	6	1	-
որոնցից՝ չարորակ	4	1	46	32	7	5	1	-
որոնցից՝ կրծքագեղձի	1	1	10	10	-	-	-	-
Արյունատեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան խնուրային մեխանիզմների ներգրավմամբ	-	-	-	-	-	-	1	-
որոնցից՝ արյան մակարոբիոլոգիան խանգարումներ	-	-	-	-	-	-	1	-
Ներգատական համակարգի հիվանդություններ, սննդային և նյութափոխանակության խանգարումներ	2	-	4	3	13	5	1	-
որոնցից՝ շաքարային դիաբետ	2	-	3	3	11	5	1	-
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	1	-	3	1	2	-	13	6
որոնցից՝ շիզոֆրենիա	-	-	2	1	-	-	-	-
մտավոր հետամնացություն	-	-	-	-	-	-	9	5
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	9	5	10	6	4	-	13	6
որոնցից՝ հավաղեղ և նուպյական խանգարումներ(ընկնավորություն)	-	-	1	1	1	-	2	1
մանկական ուղեղային կաթված	-	-	-	-	1	-	9	4
Աչքի և նրա օժանդակ սպարատի հիվանդություններ	7	3	2	2	16	7	5	-
Ականջի և պտկածև ելունի հիվանդություններ	-	-	2	-	-	-	1	-
որոնցից՝ լսողության կոնդուկտիվային և նյարդագրայական կորուստ	-	-	2	-	-	-	1	-
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	3	2	39	5	36	9	1	-
որոնցից՝ իշեմիկ հիվանդություն	-	-	32	4	21	4	-	-
հիպերտոնիկ հիվանդություն	-	-	2	-	6	4	-	-
սրտի քրոնիկական ռևմատիկ հիվանդություն	1	1	-	-	1	-	-	-
ուղեղ-անոթային հիվանդություն	2	1	-	-	2	-	-	-
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	-	-	1	-	3	1	-	-
Մարտկան օրգանների հիվանդություններ	-	-	2	-	4	2	-	-
Մաշկային հիվանդություններ	-	-	-	-	2	2	-	-
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքների հիվանդություններ	2	1	4	3	14	8	1	-
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	1	-	1	-	3	2	1	-
Բնածին անկա նոտություններ (զարգացման արատներ և ձևախախտումային արատներ)	-	-	1	1	1	-	13	4
Թունավորումներ և որոշ արտաքին պատճառների ներգործության այլ հետևանքներ	2	-	14	4	18	7	2	-
որոնցից՝ գլխուղեղի վնասվածք	-	-	-	-	-	-	-	-
ողնաշար-ողնուղեղի վնասվածքներ	1	-	1	-	2	-	-	-
վերին վերջույթների անդամահատումներ	-	-	-	-	2	-	1	-
ստորին վերջույթների անդամահատումներ	1	-	3	2	1	-	-	-
Այլ	-	-	-	-	-	-	-	-

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ արջիկներ
Ընդամենը	32	13	142	61	131	49	53	16

5.10. Իրավախախտումներ

5.10.1. Հանցագործություններ

Ըստ ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր ԼՂՀ ոստիկանության տեղեկատվական կենտրոնի ներկայացրած ամփոփագրի՝ հանրապետությունում 2014թ. գրանցվել է 350 հանցագործության դեպք՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով 21.5 տոկոսով:

Արձանագրված հանցագործության տեսակներում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները՝ 32.9 տոկոս, հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բարոյականության, բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունները՝ 30.3 տոկոս, որոնք նախորդ տարվա համեմատ կազմել են համապատասխանաբար՝ 92.0 և 79.7 տոկոս:

Արձանագրված հանցագործությունների դինամիկան

Հանցագործության տնտեսակը	2013թ.	2014թ.	2014թ. 2013թ. նկատմամբ, %
Բոլոր հանցագործությունների գծով, ընդամենը	446	350	78.5
այդ թվում՝			
ոչ մեծ ծանրություն	185	166	89.7
միջին ծանրություն	193	136	70.5
ծանր	61	43	70.5
առանձնապես ծանր	7	5	71.4
որից՝ կատարվել է հրազենի, ռազմամթերքի գործադրմամբ	2	1	50.0
Մարդու (անձի) դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	55	47	85.5
այդ թվում՝			
սպանություն	2	1	50.0
սպանության փորձ	1	2	200.0
դիտավորության մեջ առողջությանը վնաս պատճառելը, ընդամենը	11	15	136.4
որից՝ ծանր	3	1	33.3
սնտական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	21	6	28.6
որից՝ բռնաբարություն և բռնաբարության փորձ	-	-	-
մարդու (անձի) դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ	20	23	115.0
Հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բարոյականության, բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	133	106	79.7
բանդիտիզմ	-	-	-
հրազեն, ռազմամթերք պատրաստելը և ապօրինի շրջանառությունը	31	36	116.1
ճանապարհային երթևեկության և տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնների խախտելը, ընդամենը	7	8	114.3
որից՝ մահվան ելքով	6	5	83.3
խուլիգանություն	11	9	81.8
որից՝ կատարվել է զենքի գործադրմամբ	1	-	-
թմրամիջոցների հետ կապված հանցագործություններ, ընդամենը	80	51	63.8
որից՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառությունը, ընդամենը	68	40	58.8
դրանցից՝ իրացնելու նպատակով	7	1	14.3
հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բարոյականության, բնակչության առողջության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ	4	2	50.0
Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	125	115	92.0
այդ թվում՝			
պետական կամ հանրային գույքի հափշտակում, ընդամենը	28	10	35.7
որից՝			
ավազակություն	-	-	-
կողոպուտ	1	-	-
գողություն	6	3	50.0
խարդախություն	3	1	33.3
յուրացում կամ վատնում	18	6	33.3

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Հանցագործության տեսակը	2013թ.	2014թ.	2014թ. 2013թ. նկատմամբ, %
անձնական սեփականության հափշտակում, ընդամենը որից՝	97	105	108.2
կողոպուտ	2	2	100.0
գողության	78	80	102.6
դրանցից՝ բնակարանային	31	20	64.5
խարդախության	8	8	100.0
յուրացնելու կամ վատնում	4	1	25.0
տրանսպորտային միջոցներ փախցնել	-	4	-
սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ	4	7	175.0
Տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	42	6	14.3
Պետական իշխանության, պետական ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործություններ	38	39	102.6
այդ թվում՝			
պետական քաղաքական կամ հասարակական գործչի սպանությունը	-	-	-
պաշտոնական լիազորությունները չարաշահելը և անցնելը	2	6	300.0
կաշառք ստանալը, տալը և միջնորդությունը	4	-	-
իշխանության ներկայացուցչի դեմ բռնություն գործադրելը	4	4	100.0
պետական իշխանության, պետական ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ	28	29	103.6
Այլ հանցագործություններ	53	37	69.8

Բացահայտված հանցագործությունների թիվը 2014թ. կազմել է 92.1 տոկոս, նախորդ տարվա 95.7 տոկոսի դիմաց: Նախորդ տարվա համեմատ հանցագործությունների թիվը աճել է Հաղբուփի շրջանում:

Արձանագրված հանցագործություններն ըստ շրջանների, 2013-2014 թթ.

	Ընդամենը		ք.Ստեփանակերտ		Ասկերան		Հաղբուփ		Մարտակերտ		Մարտունի		Շուշի		Շահումյան		Քաշաքաղ	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Բոլոր հանցագործությունների գծով, ընդամենը	446	350	152	115	69	61	24	27	50	47	65	37	25	12	26	25	35	26
Մարդու (անձի) դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	55	47	19	12	6	9	7	2	5	7	14	7	-	1	1	2	3	7
Հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բարոյականության, բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	133	106	53	42	20	21	6	7	22	9	22	11	1	6	1	6	8	4
Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	125	115	46	38	22	18	6	13	13	23	17	7	4	2	3	6	14	8
Տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ, ընդամենը	42	6	15	3	8	1	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	1	2
Պետական իշխանության, պետական ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործություններ	38	39	11	9	7	6	3	3	8	4	5	3	-	2	-	9	4	3
Այլ հանցագործություններ	53	37	8	11	6	6	2	2	2	4	7	9	2	1	21	2	5	2

Արձանագրված հանցագործությունների դինամիկան ըստ շրջանների

Տարիներ	Ընդամենը	ք.Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղբուփ	Մարտակերտ	Մարտունի	Շուշի	Շահումյան	Քաշաքաղ
---------	----------	---------------	---------	---------	-----------	----------	-------	-----------	---------

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

		նակերա			կերա	նի		յան	քաղ
2013թ.	446	152	69	24	50	65	25	26	35
2014թ.	350	115	61	27	47	37	12	25	26
2014թ. 2013թ. նկատմամբ, %	78.5	75.7	88.4	112.5	94.0	56.9	48.0	96.2	74.3

5.10.2. Ինքնասպանությունների և ինքնասպանության փորձերի դեպքերը 2014թ.

Ըստ ԼՂՀ ԿԱ ԼՂՀ ոստիկանության տվյալների 2014թ. ԼՂՀ տարածքում արձանագրվել են 9 ինքնասպանության և 33 ինքնասպանության փորձերի դեպքեր:

Ինքնասպանության և ինքնասպանության փորձերի դեպքերի սեռատարիքային կազմն ու սոցիալական կարգավիճակը

	Գրանցվել է ընդամենը դեպք	Տարիքը					Սոցիալական կարգավիճակը կամ զբաղվածությունը						
		մինչև 14 տարեկան	14-17 տարեկան	18-29 տարեկան	30-65 տարեկան	65-ից բարձր տարիքի	աշխատանք կամ զբաղմունք ունեցող	ուսանող	սովորող, դալարցական	գործազուրկ	թոշակառու	զինվորական, զինծառայող	լր
Ընդամենը	42	-	2	16	18	6	12	2	-	20	5	1	2
<i>այդ թվում՝</i>													
իզական	18	-	2	9	4	3	4	2	-	9	2	-	1
արական	24	-	-	7	14	3	8	-	-	11	3	1	1
որից՝ ինքնասպանություն	9	-	-	2	4	3	4	-	-	2	3	-	-
<i>այդ թվում՝</i>													
իզական	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
արական	8	-	-	2	4	2	4	-	-	2	2	-	-

Ինքնասպաններից 3-ը թոշակառու էր, իսկ ինքնասպանության փորձ կատարողների 54.5%-ը գործազուրկ էր: Ինքնասպանություններից և ինքնասպանության փորձերից 31-ի իրականացման վայրը բնակելի տարածքն էր:

Ինքնասպանության և ինքնասպանության փորձերի դեպքերն ըստ կատարման եղանակի և շարժառիթի

	Գրանցվել է ընդամենը դեպք	Կատարման եղանակը						Շարժառիթը						
		կախվելով	բարձրություն մեց նետվելով	դեղամիջոցի կամ այլ նյութի օգտագործումով	սուր կտրուր, ծովախուռով կամ այլ գործիքով	հրազենով կամ այլ ռազմական զենքով	ինքնահրկեցում	անբուժելի հիվանդություն	հոգեկան հիվանդություն	անճանաչական վիշտ	սիրո, խանդի հորի վրա	խանցագործություն կատարելու նպատակով	սոցիալական հարկ վճարում	միտոմանի
Ընդամենը	42	10	2	14	16	-	-	5	1	4	5	-	8	19
<i>այդ թվում՝</i>														
իզական	18	1	-	12	5	-	-	3	1	3	4	-	3	4
արական	24	9	2	2	11	-	-	2	-	1	1	-	5	15
որից՝ ինքնասպանություն	9	7	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	2	6
<i>այդ թվում՝</i>														
իզական	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
արական	8	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6

Ինքնասպանությունների 77.8%-ի կատարման եղանակը կախվելն էր, իսկ ինքնասպանության փորձերի 36.4%-ինը՝ դեղամիջոցի և այլ նյութի օգտագործումը:

5.10.3. Վարչական իրավախախտումներ

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ըստ ներկայացված հաշվետվությունների՝ 2014թ. հանրապետությունում գրանցվել է վարչական իրավախախտման 12377 դեպք կամ 83 դեպք 1000 բնակչի հաշվով: Հայտնաբերված վարչական իրավախախտումների գծով որոշումներ են կայացվել 13613 անձանց նկատմամբ: Վարչական տույժի ենթարկված անձանցից 265-ի նկատմամբ կիրառվել է նախազուշացում, 13217-ը՝ ենթարկվել են տուգանքի:

Հայտնաբերված վարչական իրավախախտումների գծով նշանակվել է 189368.0 հազ. դրամի տուգանք, որից հաշվետու ժամանակաշրջանում գանձվել է 29866.6 հազ. դրամ:

Հայտնաբերված վարչական իրավախախտումներն ըստ տեսակների 2014թ.

Հոդվածը	Հայտնաբերված վարչական իրավախախտումների քանակը	Անձանց թիվը, որոնց վերաբերյալ կայացվել են որոշումներ	ենթարկվել են վարչական տույժերի			Նշանակված տուգանքի գումարը (հազ. դրամ)	այլ թվում՝ գանձված
			նախազուշացում	տուգանք	վարչական կալանք		
Ընդամենը	12377	13613	265	13217	1	189338.0	29866.6
41	2	2	1	-	-	-	-
42	3	3	-	3	-	60.0	60.0
43(1)	1	1	-	-	-	-	-
44(1)	16	16	-	16	-	3000.0	2000.0
44(2)	31	31	-	31	-	3350.0	2024.0
47(5)	23	19	-	19	-	770.0	770.0
52	2	2	-	2	-	100.0	100.0
53	3	3	-	3	-	150.0	150.0
62	6	6	-	5	-	400.0	80.0
63(1)	-	-	-	-	-	-	-
63(2)	1	1	-	1	-	100.0	100.0
65	-	-	-	-	-	0.0	-
66	22	22	-	3	-	200.0	50.0
88	7	7	-	6	-	450.0	280.0
105	62	62	-	62	-	-	-
110(2)	19	18	-	18	-	115.0	110.0
111	1	1	-	1	-	10.0	10.0
112	1	1	-	1	-	20.0	20.0
113	50	50	36	13	-	25.6	25.6
114	50	39	2	30	-	510.0	405.0
117	1	1	-	-	1	-	-
123	28	59	-	59	-	310.0	-
123(1)	1	1	-	1	-	10.0	-
123(3)	-	387	-	387	-	1945.0	-
123(4)	18	37	-	37	-	740.0	-
123(5)	36	50	-	50	-	1660.0	600.0
124	4139	4815	-	4814	-	21545.0	-
124(3)	22	22	-	22	-	440.0	-
124(4)	4089	4224	-	4224	-	24817.0	-
124(6)	211	283	-	282	-	8420.0	-
126	723	701	-	675	-	82100.0	-
128	668	646	-	630	-	8074.0	-
129(2)	14	16	-	16	-	1600.0	-
131	2	2	-	2	-	6.0	-
132	11	12	-	12	-	270.0	-
135(2)	214	220	-	220	-	666.0	-
137(2)	97	97	-	97	-	718.0	608.0
154	7	7	-	0	-	1200.0	400.0
156	24	17	-	7	-	240.0	165.0
157	0	0	-	0	-	-	-
158	15	15	-	6	-	1040.0	640.0
162	56	19	-	15	-	700.0	340.0
169	9	9	-	8	-	160.0	145.0
169(1)	1061	1061	-	1049	-	12606.0	11872.5
169(5)	8	8	-	7	-	500.0	350.0
169(6)	-	-	-	-	-	-	-
169(7)	137	137	120	17	-	480.0	200.0
169(8)	4	4	-	4	-	124.4	50.5
169(12)	15	15	-	15	-	3000.0	2500.0
169(13)	13	13	-	13	-	1050.0	1000.0
169(16)	3	2	-	-	-	-	-
170(4)	25	25	-	25	-	260.0	250.0
170(6)	94	94	-	94	-	1175.0	1140.0
170(8)	1	1	-	1	-	300.0	-
173	2	2	-	2	-	60.0	60.0
173(2)	33	33	-	33	-	165.0	165.0
173(3)	5	5	-	5	-	50.0	50.0
175	124	124	-	119	-	1300.0	1000.0
178	2	2	-	2	-	60.0	60.0
180	5	5	5	-	-	-	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Հոդվածը	Հայտնաբերված վարչական իրավախախտումների քանակը	Անձանց թիվը, որոնց վերաբերյալ կայացվել են որոշումներ	Ենթարկվել են վարչական տույժերի			Նշանակված տուգանքի գումարը (հազ. դրամ)	այլ թվում՝ գանձված
			նախազգուշացում	տուգանք	վարչական կալանք		
182	1	1	-	-	-	-	-
182(1)	7	7	-	7	-	1000.0	850.0
183	1	1	-	1	-	30.0	30.0
187	13	13	-	13	-	325.0	325.0
190	29	27	-	27	-	810.0	780.0
191	81	81	77	4	-	100.0	80.0
192	25	25	24	1	-	20.0	20.0
206	3	3	-	-	-	1.0	1.0

Բերված տվյալների համաձայն, գրանցված վարչական իրավախախտումների ընդհանուր թվում ամենամեծ տեսակարար կշիռն ունեն տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտումը՝ 33.4 տոկոսը, տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից սահմանված արագությունը գերազանցելը՝ 33.0 տոկոսը :

5.10.4. Հարկային իրավախախտումները 2014 թվականին

Ըստ ԼԳՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության ամփոփ տեղեկատվության, 2014թ. համակարգում մուտքագրվել է 8 հետաքննության նյութ՝ հարկային օրենսդրության խախտման հիմքով, 2013թ. 5-ի փոխարեն: Ստացված նյութերն ուղարկվել են նախաքննության: Նախաքննության ընթացքում վերականգնվել է 27221.9 հազ.դրամ:

5.11. Արտակարգ իրավիճակները 2014 թվականին

ԼԳՀ կառավարությանն առընթեր փրկարար ծառայության ամփոփագրի համաձայն՝ հանրապետությունում 2014թ. ընթացքում արձանագրվել է արտակարգ իրավիճակների 3210 դեպք՝ նախորդ տարվա 2487 դեպքի դիմաց: Արդյունքում տուժվել է 148 մարդ, որից 29-ը զոհվել է, 11-ը ստացել է մարմնական վնասվածք:

Արձանագրված արտակարգ իրավիճակների 10.9 տոկոսը բաժին է ընկնում տարերային բնույթի աղետներին:

Գրանցված տարերային բնույթի աղետների քանակն ըստ տեսակների 2013-2014թթ.

	2013թ. հունվար-դեկտեմբեր		2014թ. հունվար-դեկտեմբեր	
	Դեպքերի քանակը	Տուժված մարդկանց քանակը	Դեպքերի քանակը	Տուժված մարդկանց քանակը
Տարերային բնույթի աղետներ, ընդամենը	489	-	349	-
<i>այդ թվում՝</i>				
ուժեղ քամիներ, փոթորիկներ	49	-	90	-
ամպրոպ, մառախուղ, կայծակ, տեղատարափ անձրև, կարկուտ	108	-	119	-
սողանքներ	2	-	-	-
անտառային հրդեհ	1	-	-	-
գետերի վարարումներ և ջրհեղեղներ	6	-	1	-
սելավ	1	-	-	-
քարաթափվածք	-	-	3	-
Էպիզոտիա (անասնաճարակ)	49	-	-	-
ձյան առատտեղումներ, բուք, ձյունահողմ	2	-	8	-
երկրաշարժեր	263	-	97	-
փլվածք	2	-	1	-
ճանապարհի փակում	-	-	30	-
ջրի ախտոտվածություն	-	-	-	-
մորեխի դեմ պայքար	6	-	-	-
որդերի դեմ պայքար	-	-	-	-
Տեխնաժին բնույթի աղետներ, ընդամենը	479	88	941	95
<i>այդ թվում՝</i>				
ավտոճանապարհային վթարներ	72	86	69	76
հրդեհ(պայթյուն) արդյունաբերական օբյեկտներում	2	-	1	-
հրդեհ (պայթյուն) տրանսպորտում	10	-	15	-
հրդեհ (պայթյուն) սոցիալ-կենցաղային օբյեկտներում	82	2	52	10
հրդեհ խոտատարածքում	311	-	546	1

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	2013թ. հունվար-դեկտեմբեր		2014թ. հունվար-դեկտեմբեր	
	Դեպքերի քանակը	Տուժված մարդկանց քանակը	Դեպքերի քանակը	Տուժված մարդկանց քանակը
վթար էլեկտրաէներգետիկ համակարգերում, որն ուղեցվում է հիմնական սպառողներին և ընդարձակ տարածքներ 6 ժամից ավելի էլեկտրաօգտագործումից զրկմամբ	2	-	-	-
զինամթերքի հայտնաբերում և ոչնչացում	-	-	223	-
այլ	-	-	35	8
սոցիալ-կենցաղային պատահարներ	1519	33	1920	53
<i>որից՝</i>				
զինամթերքի վնասագերծում	-	-	-	-
ինքնասպանություն	-	-	-	-
ջրահեղձվածություն	1	1	-	-
պայթյուն	-	-	-	-
թունավորում	1	1	11	11
դժբախտ պատահար	7	7	12	12
շան հարձակում	-	-	-	-
օձի խայթում	4	4	-	-

Արտակարգ իրավիճակների 29.3 տոկոսը կազմել են տեխնածին բնույթի աղետները:

2014թ. ընթացքում արտակարգ իրավիճակների վերացման նպատակով պատրաստվել և ուսուցանվել են 22062 մասնագետներ:

5.12. Դատական ակտերի հարկադիր կատարումը 2014 թվականին

Ըստ ԼԳՀ արդարադատության նախարարության տեղեկատվության՝ 2014թ. համապատասխան հայցերով, պետական բյուջեի օգտին տուգանքների և քրեական գործերով, ինչպես նաև ֆիզիկական ու իրավաբանական անձանց օգտին բռնագանձված գումարների մասին տեղեկատվությունն ըստ շրջանների ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակներում.

Պետական բյուջեի օգտին բռնագանձված գումարները 2014թ. ըստ շրջանների

	Փաստացի բռնագանձված գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանում	Չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին
Ընդամենը	134247.0	614915.2
ք. Ստեփանակերտ	105161.3	444808.0
Ասկերան	5496.8	64085.1
Հաղրուք	16176.2	14324.1
Մարտակերտ	3593.5	53629.1
Մարտունի	1850.2	16345.8
Շահումյան	58.2	153.9
Շուշի	1669.4	2803.0
Քաջաթաղ	241.4	18766.2

Պետական բյուջեի օգտին տուգանքների և քրեական գործերով բռնագանձված գումարները 2014թ. ըստ շրջանների

	Փաստացի բռնագանձված գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանում	Չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին
Ընդամենը	39292.4	35215.0
ք. Ստեփանակերտ	16232.6	12541.0
Ասկերան	5933.3	11175.0
Հաղրուք	4475.2	1414.0
Մարտակերտ	2038.7	1197.6
Մարտունի	8924.1	6075.1
Շահումյան	93.0	0.0
Շուշի	1180.3	235.0
Քաջաթաղ	415.2	2577.3

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց օգտին բռնագանձված գումարները 2014թ. ըստ շրջանների

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

/հազ. դրամ/

	Իրավաբանական անձ		Ֆիզիկական անձ	
	փաստացի բռնագանձված գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանում	չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին	փաստացի բռնագանձված գումարները հաշվետու ժամանակաշրջանում	չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին
Ընդամենը	1181101.3	1344443.4	232007.4	87818.7
բ. Ստեփանակերտ	860871.1	943538.2	136511.9	30052.3
Ասկերան	161611.4	73716.0	13107.5	29680.0
Հաղրուք	37391.9	6402.8	27752.7	4484.5
Մարտակերտ	63626.2	52968.9	17255.9	7748.3
Մարտունի	30310.3	213918.4	22262.1	12578.3
Շահումյան	3507.8	15601.3	0.0	0.0
Շուշի	8851.6	27957.2	10402.4	2552.0
Քաշաթաղ	14931.0	10340.6	4714.9	723.3

Բոլոր կատարողական վարույթներով պետական տուրքերի բռնագանձումները 2014թ. ըստ շրջանների

/հազ. դրամ/

	Փաստացի բռնագանձված գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանում	Չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին
Ընդամենը	2793.4	32988.8
բ. Ստեփանակերտ	2084.3	32000.6
Ասկերան	322.5	116.2
Հաղրուք	16.4	-
Մարտակերտ	-	-
Մարտունի	3.6	54.4
Շահումյան	-	-
Շուշի	39.0	-
Քաշաթաղ	327.6	817.6

Բոլոր կատարողական վարույթներով փաստացի բռնագանձված և չվերականգնված մնացորդ գումարները 2013-2014թթ. ըստ շրջանների

/հազ. դրամ/

	Փաստացի բռնագանձված գումարը հաշվետու ժամանակաշրջանում		Չվերականգնված մնացորդ գումարը տարեվերջին	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	802231.8	1589441.3	2319903.2	2115381.1
բ. Ստեփանակերտ	541160.0	1120861.2	2087770.5	1462940.1
Ասկերան	51565.8	186471.4	61050.7	178772.3
Հաղրուք	73733.0	85812.4	15345.1	26625.4
Մարտակերտ	27347.5	86514.3	28925.3	115543.9
Մարտունի	64817.6	63350.3	105874.1	248972.0
Շահումյան	3154.5	3659.0	2169.4	15755.2
Շուշի	22186.8	22142.7	3774.1	33547.2
Քաշաթաղ	18266.6	20630.0	14994.0	33225.0

Փաստացի բռնագանձված և չվերականգնված մնացորդ գումարներում մեծ տեսակարար կշիռ ունեն իրավաբանական անձանց օգտին բռնագանձված գումարները, համապատասխանաբար, 74.3 տոկոս և 63.6 տոկոս:

Կատարողական վարույթների շարժը, 2010-2014թթ.

/միավոր/

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Մնացել է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	773	1059	1027	1162	1109
Ստացվել են հաշվետու ժամանակաշրջանում	2491	3131	4136	4409	5502
Կարճվել և ավարտվել են հաշվետու ժամանակաշրջանում	2205	3163	4001	4462	5031
Մնացել է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1059	1027	1162	1109	1580

5.13. Դատական պատասխանատվության ենթարկվածների թվաքանակը, կայացած դատավճիռները

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ըստ ԼՂՀ դատական դեպարտամենտի կողմից ներկայացված տվյալների՝ ԼՂՀ-ում 2014թ. սկզբին քրեական գործերի մնացորդը կազմել է 27, հաշվետու ժամանակաշրջանում ստացվել են 167, ավարտվել 174 գործ, մնացորդ տարվա վերջի դրությամբ կազմել է 20 գործ:

2014թ. անձանց թիվը, որոնց վերաբերյալ կայացվել են դատավճիռներ կամ որոշումներ, կազմել է 218, դրանցից 200-ը կամ 91.7 տոկոսը դատապարտվածներ են, ընդ որում 17-ը՝ կանայք, 11-ը՝ անչափահասներ, 15-ի կամ 6.9 տոկոսի վերաբերյալ գործերը կարճվել են և քրեական հետապնդումը դադարեցվել է:

Հանցագործությունների տեսակերը	Անավարտ գործերի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին	Ընթացիկ, աստղիկ են գործեր հաշվետու ժամանակաշրջանում	Ընթացիկ ավարտվել են գործեր	Անավարտ գործերի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	Անձինք, որոնց վերաբերյալ կայացվել են դատավճիռներ կամ որոշումներ							Դատապարտյալների թիվը, որոնց նկատմամբ նշանակվել են հիմնական պատիժներ						
					Ընդամենը	Դատապարտվածներ	այդ թվում՝ կանայք	այդ թվում՝ անչափահասներ	Արտասահմանում	անձինք, որոնց վերաբերյալ գործերը կարճվել են և քրեական հետապնդումը դադարեցվել է	Անմեղադրյալներ, որոնց նկատմամբ կիրառվել են բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցներ	Որոշակի ժամկետով ազատազրկում	այդ թվում՝ անչափահասներ	Ցուցանիշ	Կալանք	Որոշակի սրահ տներ, գրադեցներ կամ որոշակի գործունեության գրադեցություններ	Պատիժի պայմանակետերն չի կիրառվել	
Կյանքի և առողջության դեմ ուղղված	3	29	28	4	30	23	3	-	1	6	-	6	-	1	7	1	-	8
Անձի ազատության, պատվի և արժանապատվության դեմ ուղղված	1	2	3	-	3	2	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-
Սեռական անձեռնմխելիության և սեռական ազատության դեմ ուղղված	1	2	3	-	3	2	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-
Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների դեմ ուղղված	-	3	3	-	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Ընտանիքի և երեխայի շահերի դեմ ուղղված	1	10	11	-	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-
Մեփականության դեմ ուղղված	10	48	52	6	76	73	6	11	-	3	-	21	-	9	-	-	-	43
Տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված	1	5	6	-	10	8	2	-	-	2	-	4	-	4	-	-	-	-
Հասարակական անվտանգության դեմ ուղղված	4	10	11	3	12	11	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	10
Հասարակական կարգի և բարոյականության դեմ ուղղված	1	9	9	1	12	12	2	-	-	-	-	2	-	8	-	-	-	2
Բնակչության առողջության դեմ ուղղված	4	38	38	4	46	46	1	-	-	-	-	10	-	8	1	-	-	27
Շրջակա միջավայրի անվտանգության դեմ ուղղված	-	4	4	-	6	6	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	4
Սահմանադրական կարգի հիմունքների և պետության անվտանգության դեմ ուղղված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պետական ծառայության դեմ ուղղված	-	2	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Կառավարման կարգի դեմ ուղղված	-	4	3	1	3	2	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-
Արդարադատության դեմ ուղղված	1	1	2	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	27	167	174	20	218	200	17	11	2	15	1	45	-	1	55	3	-	96

2014թ. դատապարտյալների նկատմամբ նշանակվել են հետևյալ հիմնական պատիժները՝ որոշակի ժամկետով ազատազրկում՝ 45 անձ, տուգանք՝ 55 անձ, կալանք՝ 3 անձ, ցմահ ազատազրկում՝ 1 մարդ, 96 անձանց նկատմամբ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել:

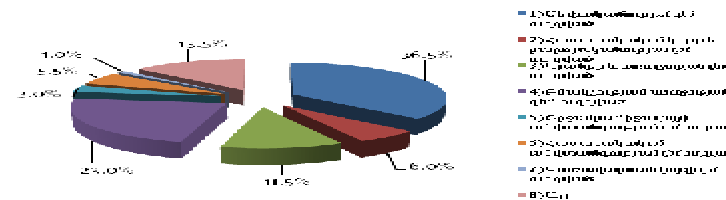
Դատապարտվածների բաշխվածությունը ըստ պատժատեսակների 2013-2014թթ.

Պատժատեսակները	Դատապարտվածների թիվը, մարդ		Տոկոսներով՝ ընդամենի նկատմամբ	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	245	200	100.0	100.0
Ազատազրկում	82	45	33.5	22.5
Պայմանական դատապարտում	93	96	38.0	48.0
Տուգանք	66	55	26.9	27.5
Կալանք	4	3	1.6	1.5

Ցման ազատագրվում	-	1	-	0.5
------------------	---	---	---	-----

Հաշվետու ժամանակաշրջանում դատապարտվածների 23.0 տոկոսը դատապարտվել են բնակչության առողջության և 36.5 տոկոսը՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների համար:

Դատապարտվածների կառուցվածքը ըստ հանցագործության տեսակների, 2014թ.(%)

5.14. Պետական նոտարական գրասենյակների գործունեությունը

ԼՂՀ արդարադատության նախարարության ներկայացրած տվյալների համաձայն 2014թ. պետական նոտարական գրասենյակների կողմից հանրապետությունում վավերացվել է 22199 գործ՝ 24.4 տոկոսով ավելի, քան 2013թ., որոնց դիմաց գանձված պետական տուրքը կազմել է 25269.9 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով 21.4 տոկոսով: Փաստորեն մեկ գործարքի դիմաց գանձված տուրքի միջին գումարը կազմել է 1138 դրամ՝ նախորդ տարվա 1166 դրամի փոխարեն:

Վավերացված գործերում ամենաբարձր տեսակարար կշիռ ունեն փաստաթղթերի վրա եղած ստորագրությունների իսկության վավերացումը՝ 29.6 տոկոս, փաստաթղթերի թարգմանության իսկության վավերացումը՝ 21.0 տոկոս, լիազորագրերի վավերացումը՝ 15.3 տոկոս, գրավի պայմանագրերի վավերացումը՝ 9.1 տոկոս:

Պետական նոտարական գրասենյակների կողմից վավերացված գործերը

	2013թ.		2014թ.	
	Գործերի քանակը, միավոր	Գանձված պետական տուրքը, հազ. դրամ	Գործերի քանակը, միավոր	Գանձված պետական տուրքը, հազ. դրամ
Անշարժ գույքի օտարման պայմանագրերի վավերացում	1599	7170.0	1930	8239.0
Անշարժ գույքի վարձակալության պայմանագրերի վավերացում	539	753.5	592	1272.5
Անշարժ գույքի անհատույց օգտագործման պայմանագրերի վավերացում	49	193.0	138	306.0
Մերվիտուտի մասին պայմանագրերի վավերացում	1	2.0	-	-
Անշարժ գույքի վերաբերյալ այլ պայմանագրերի վավերացում՝ բացի գրավից	45	99.0	45	96.0
Գրավի պայմանագրերի վավերացում	1112	853.5	2028	1986.5
Շարժական գույքի վերաբերյալ պայմանագրերի վավերացում	48	214.0	23	115.0
1-6 կետերում չնշված այլ պայմանագրերի վավերացում	341	749.0	600	1208.0
Կտակների վավերացում	196	392.0	178	356.0
Լիազորագրերի վավերացում	3118	4178.5	3393	4205.5
Այլ գործարքների վավերացում	5	10.0	3	6.0
Ժառանգական գույքի պահպանմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում	-	-	-	-
Ժառանգության իրավունքի վկայագրերի տրամադրում	646	899.0	789	1123.0
Ընդհանուր գույքից հասանելիք բաժնի նկատմամբ սեփականության իրավունքի վկայագրերի տրամադրում	35	70.0	43	87.0
Փաստաթղթերի պատճենների կամ դրանց քաղվածքների իսկության վավերացում	928	498.3	1213	513.9
Փաստաթղթերի վրա եղած ստորագրությունների իսկության վավերացում	4686	2471.5	6573	3425.0
Փաստաթղթերի թարգմանության իսկության վավերացում	4500	2251.5	4651	2330.5
Քաղաքացու ողջ լինելու փաստի հաստատում	3	6.0	-	-
Ընդամենը	17851	20810.8	22199	25269.9

Տարածքային կտրվածքով նոտարական գործառնությունների վավերացման համար գանձված պետական տուրքի 68.2 տոկոսը կամ 17246.6 հազ. դրամը գանձվել է Ստեփանակերտ քաղաքում:

Պետական նոտարական գրասենյակների գործունեության հիմնական ցուցանիշները ըստ եռամսյակների 2013-2014թթ.

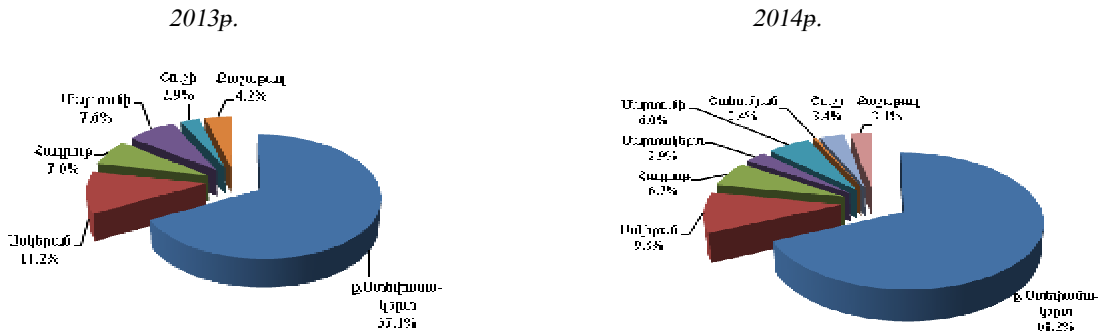
	I եռամսյակ		II եռամսյակ		III եռամսյակ		IV եռամսյակ	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Վավերացված գործերի քանակը, միավոր	3661	3694	4085	4948	5562	5114	4543	8443
Գանձված պետական տուրքը, հազ. դրամ	4791.6	4279.4	4650.5	5001.6	5847.6	5345.5	5521.1	10643.4

Գրանցված պետական տուրքը մեկ գործարքի դիմաց, հաշվարկված <i>դրամով</i>	1309	1158	1138	1011	1051	1045	1215	1261
--	------	------	------	------	------	------	------	------

Պետական նոտարական գրասենյակների գործունեության ընդհանրացված ցուցանիշները 2013-2014թթ.

	Ընդամենը		Աճի տեմպը, %
	2013թ.	2014թ.	
Վավերացված գործերի քանակը, <i>միավոր</i>	17851	22199	124.4
Գանձված պետական տուրքը, <i>հազ. դրամ</i>	20810.8	25269.9	121.4
Գանձված պետական տուրքը մեկ գործարքի հաշվով, <i>դրամ</i>	1166	1138	97.6

Նոտարական գործառնությունների համար գանձված պետական տուրքի կառուցվածքն ըստ շրջանների (տոկոսներով) 2013-2014թթ.

5.15. Ստանդարտացումը, սերտիֆիկացումը և հավատարմագրումը

Ստանդարտացում: 2014թ. ընդունվել և պետական գրանցում է ստացել տեխնիկական պայմանների 21 միավոր՝ 2013թ. 4 միավորի փոխարեն:

Սերտիֆիկացում: Տրվել է համապատասխանության 99 սերտիֆիկատ՝ նախորդ տարվա 109 սերտիֆիկատի փոխարեն:

5.16. Անշարժ գույքի շուկա

5.16. 1. Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցում

ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ներկայացված տվյալների համաձայն՝ 2014թ. կատարվել է անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների 9646 պետական գրանցում, ինչը նախորդ տարվա նկատմամբ նվազել է 0.5 տոկոսով: 2014թ. ըստ իրավունքի տեսակների նախորդ տարվա նկատմամբ 70.2 տոկոսով աճել է գրավի իրավունքով գրանցված անշարժ գույքի քանակը: Ի հակառակ դրան 28.1 տոկոսով նվազել է օգտագործման, 12.9 տոկոսով՝ սեփականության, 5.2 տոկոսով՝ վարձակալության, 4.6 տոկոսով՝ կառուցապատման իրավունքներով գրանցված անշարժ գույքի քանակը:

Անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված իրավունքների պետական գրանցումները՝ ըստ իրավունքի տեսակների և սեփականության ձևերի, 2013-2014թթ.

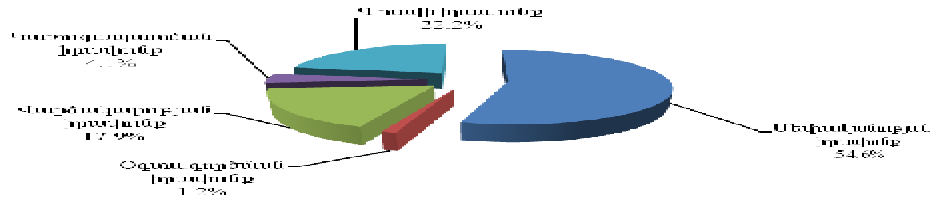
Սեփականության ձևերը	Ընդամենը		ա յ ը թ Վ ու մ՝										Աճի տեմպը, %
			Սեփականության իրավունք		Օգտագործման իրավունք		Վարձակալության իրավունք		Կառուցապատման իրավունք		Գրավի իրավունք		
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	
Ընդամենը	9697	9646	6047	5269	160	115	1820	1726	410	391	1260	2145	99.5
պետական	1218	1007	1205	962	7	10	5	33	1	-	-	2	82.7
համայնքային	114	210	112	197	1	-	-	13	-	-	1	-	184.2
իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/	989	1002	583	399	35	37	151	136	20	96	200	334	101.3
քաղաքացիների	6994	7214	3782	3509	117	67	1660	1542	389	295	1046	1801	103.1
օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	382	213	365	202	-	1	4	2	-	-	13	8	55.8

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

2014թ. նախորդ տարվա նկատմամբ 84.2 տոկոսով աճել է համայնքային, 3.1 տոկոսով՝ քաղաքացիների, 1.3 տոկոսով՝ իրավաբանական անձանց (ոչ պետական կազմակերպությունների) սեփականություն հանդիսացող օբյեկտների նկատմամբ պետական գրանցումների քանակը: Ի հակառակ դրան 44.2 տոկոսով նվազել է օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, 17.3 տոկոսով՝ պետական սեփականություն հանդիսացող օբյեկտների նկատմամբ պետական գրանցումների քանակը:

Անշարժ գույքի նկատմամբ իրականացված գործարքների քաշխվածությունն ըստ տեսակների, 2014թ. (%)

Նախորդ տարվա համեմատ անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված իրավունքների պետական գրանցումների կառուցվածքում 9.2 տոկոսային կետով աճել է գրավի օգտագործման իրավունքով կատարված պետական գրանցման տեսակարար կշիռը, 7.8 տոկոսային կետով նվազել է սեփականության, 0.9 տոկոսային կետով՝ վարձակալության, 0.4 տոկոսային կետով՝ օգտագործման, 0.1 տոկոսային կետով՝ կառուցապատման իրավունքով պետական գրանցումների տեսակարար կշիռները:

Անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված իրավունքների պետական գրանցումները՝ ըստ իրավունքի տեսակների և սեփականության ձևերի

Իրավունքի տեսակը	Սեփականության ձևերը	Ընդամենը պետական գրանցումների քիվը	աղբյուր՝		Տոկոսներով ընդհանուրի նկատմամբ
			շենքեր, շինություններ	հողա-մաս	
Ընդամենը		9646	5568	4078	100.0
Սեփականության իրավունք	Ընդամենը	5269	3901	1368	54.6
	պետական համայնքային	962	878	84	9.9
	իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/ քաղաքացիների	197	176	21	2.0
	օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	399	345	54	4.2
		3509	2326	1183	36.4
Օգտագործման իրավունք	Ընդամենը	115	108	7	1.2
	պետական համայնքային	10	10	-	0.1
	իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/ քաղաքացիների	-	-	-	-
	օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	37	30	7	0.4
		67	67	-	0.7
Վարձակալության իրավունք	Ընդամենը	1726	191	1535	17.9
	պետական համայնքային	33	2	31	0.4
	իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/ քաղաքացիների	13	1	12	0.2
	օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	136	69	67	1.4
		1542	117	1425	15.9
Կառուցապատման իրավունք	Ընդամենը	391	91	300	4.1
	պետական համայնքային	-	-	-	-
	իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/ քաղաքացիների	-	-	-	-
	օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	96	4	92	1.0
		295	87	208	3.1
Գրավի իրավունք	Ընդամենը	2145	1277	868	22.2
	պետական համայնքային	2	2	-	0.0
	իրավաբանական անձանց /ոչ պետական կազմակերպությունների/ քաղաքացիների	-	-	-	-
	օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց	334	243	91	3.4
		1801	1024	777	18.7
	8	8	-	0.1	

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված իրավունքների պետական գրանցումներից 7214-ը կամ 74.8 տոկոսը բաժին է ընկնում քաղաքացիների, 1007-ը կամ 10.4 տոկոսը՝ պետական, 1002-ը կամ 10.4 տոկոսը՝ իրավաբանական անձանց (ոչ պետական կազմակերպությունների), 213-ը կամ 2.2 տոկոսը՝ օտարերկրյա պետությունների և կազմակերպությունների, քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, 210-ը կամ 2.2 տոկոսը՝ համայնքային սեփականություն հանդիսացող օբյեկտներին:

Իրավունքի բոլոր տեսակներով գրանցված անշարժ գույքի մեծամասնությունը հանդիսանում է քաղաքացիների սեփականություն:

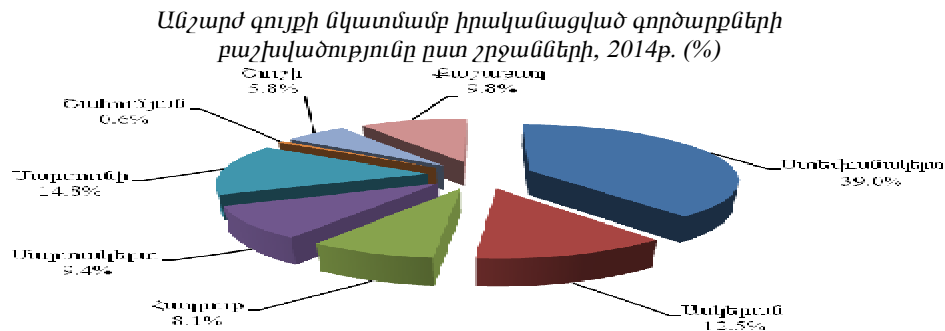
Անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված 9646 իրավունքների պետական գրանցումներից 5568-ը կամ 57.7 տոկոսը հանդիսացել են շենքերի, շինությունների, իսկ 4078-ը կամ 42.3 տոկոսը՝ հողամասերի նկատմամբ իրավունքների գրանցում:

*Անշարժ գույքի նկատմամբ կատարված իրավունքների պետական գրանցումները՝
ըստ իրավունքների տեսակի և նպատակային նշանակության, 2014թ.*

Իրավունքի տեսակը	Ընդամենը	շենքեր, շինություններ	հողամաս	այդ թվում՝ ըստ նպատակային նշանակության							
				բնակելի		հասարակական		գյուղատնտեսական		արդյունաբերական	
				շենքեր շին.	հողամաս	շենքեր շին.	հողամաս	շենքեր շին.	հողամաս	շենքեր շին.	հողամաս
Ընդամենը	9646	5568	4078	4085	564	1182	556	31	2771	270	187
Սեփականության իրավունք	5269	3901	1368	3050	504	723	333	15	475	113	56
Օգտագործման իրավունք	115	108	7	65	-	40	5	2	-	1	2
Վարձակալության իրավունք	1726	191	1535	51	34	118	28	1	1451	21	22
Կառուցապատման իրավունք	391	91	300	1	4	88	176	1	22	1	98
Գրավի իրավունք	2145	1277	868	918	22	213	14	12	823	134	9

Շենքերի և շինությունների նկատմամբ իրականացված իրավունքների պետական գրանցումներից 4085-ը կամ 73.4 տոկոսը հանդիսացել են բնակելի նշանակության շենքեր, շինություններ, 1182-ը կամ 21.2 տոկոսը՝ հասարակական, 270-ը կամ 4.8 տոկոսը՝ արդյունաբերական և 31-ը կամ 0.6 տոկոսը՝ գյուղատնտեսական նշանակության շենքեր ու շինություններ:

2014թ. հողամասերի նկատմամբ կատարվել է իրավունքների 4078 պետական գրանցում, որից 2771-ը կամ 67.9 տոկոսը՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերի նկատմամբ:

2014թ. ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից սեփականության իրավունքով նոր գրանցում են ստացել անշարժ գույքի 2911 միավորներ՝ նախորդ տարվա 3339 միավորի փոխարեն:

Սեփականության իրավունքով նոր գրանցված անշարժ գույքի քանակը, դրանց կադաստրային արժեքը, գույքահարկը և հողի հարկը, 2014թ.

Անշարժ գույքի դասակարգումը՝ ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության	ընդամենը գնահատված գույքի քանակը	շենքերի, շինությունների		հողամասերի	
		կադաստրային արժեքը /մլն դրամ/	գույքահարկի գումարը /հազ. դրամ/	մակերեսը /հա/	հողի հարկը /հազ. դրամ/
Ընդամենը	2911	5281.1	2916.2	480.0	1156.5
Շենքեր և շինություններ	1428	5281.1	2916.2	-	-
այդ թվում՝					
Բնակելի նպատակային նշանակության շենքեր, շինություններ	1173	3277.1	659.5	-	-
Առանձին կանգնած ավտոտնակներ	90	54.2	36.2	-	-
Հասարակական և արտադրական նպատակային նշանակության շենքեր, շինություններ	165	1949.8	2220.5	-	-
Հողեր	1483	-	-	480.0	1156.5
այդ թվում՝					

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Անշարժ գույքի դասակարգումը՝ ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության	ընդամենը գնահատված գույքի քանակը	շենքերի, շինությունների		հողամասերի	
		կադաստրային արժեքը /մլն դրամ/	գույքահարկի գումարը /հազ. դրամ/	մակերեսը /հա/	հողի հարկը /հազ. դրամ/
Բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից տնտեսական ու օժանդակ շինությունների կառուցման և սպասարկման (տնամերձ) հողեր	940	-	-	225.1	437.6
Հասարակական շենքերի, շինությունների կառուցման և սպասարկման հողեր	382	-	-	38.4	241.7
Արտադրական /գյուղատնտեսական և արդյունաբերական/ շենքերի շինությունների կառուցման և սպասարկման հողեր	63	-	-	12.8	71.9
Գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հողեր	98	-	-	203.7	405.3

Սեփականության իրավունքով պետական նոր գրանցում ստացած 1428 շենքերի, շինությունների 82.1 տոկոսը կամ 1173 միավորը կազմել են բնակելի նպատակային նշանակության շենքերը, շինությունները, 11.6 տոկոսը կամ 165-ը՝ հասարակական և արտադրական նպատակային նշանակության շենքերը, շինությունները և 6.3 տոկոսը կամ 90-ը՝ առանձին կանգնած ավտոտնակները: Նշված միավորների ընդհանուր գնահատված կադաստրային արժեքը կազմել է 5281.1 մլն դրամ՝ հաշվարկված գույքահարկի 2916.2 հազ. դրամ գումարով՝ նախորդ տարվա 1615 միավորի, 5023.5 մլն դրամ կադաստրային արժեքի և 2776.4 հազ. դրամ գույքահարկի դիմաց:

Սեփականության իրավունքով նոր գրանցված շենքերի և շինությունների քանակը 2014թ. նախորդ տարվա նկատմամբ նվազել են 11.6 տոկոսով, ընդ որում՝ բնակելի նպատակային նշանակության շենքերը, շինությունները՝ 10.7 տոկոսով, հասարակական և արտադրական նպատակային նշանակության շենքերը, շինությունները՝ 12.2 տոկոսով, իսկ առանձին կանգնած ավտոտնակները՝ 20.4 տոկոսով:

2014թ. սեփականության իրավունքով ընդհանուր առմամբ պետական գրանցում ստացել են 1483 միավոր հողամաս՝ նախորդ տարվա 1724 միավոր հողամասի փոխարեն: Գրանցից 940-ը հանդիսացել են բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից տնտեսական ու օժանդակ շինությունների կառուցման և սպասարկման (տնամերձ) հողերը, որոնց մակերեսը կազմել է 225.1 հա, վճարվելիք հողի հարկի հաշվարկված գումարը՝ 437.6 հազ. դրամ:

2014թ. գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հողերի նկատմամբ իրականացվել է 98 սեփականության իրավունքի պետական գրանցում՝ 203.7 հա հողերի ընդհանուր մակերեսով, հաշվարկված հողի հարկը կազմել է 405.3 հազ. դրամ:

2014թ. անշարժ գույքի նկատմամբ իրականացված իրավունքների պետական գրանցման համար գանձված պետական տուրքը կազմել է 34365.3 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա 44472.3 հազ. դրամի դիմաց:

Ըստ ԼԳՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի տեղեկատվության, 2014թ. հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցումները ըստ հանրապետության շրջանների հետևյալն են.

Հ/հ	Շրջանների անվանումը	Նպատակային նշանակությունը	Ընդամենը	Իրավունքի տեսակները				
				Սեփականության իրավունք	Օգտագործման իրավունք	Վարձակալության իրավունք	Կառուցապատման իրավունք	Գրավի իրավունք
1	Ստեփանավերտ	բնակելի	221	204	-	-	4	13
		հասարակական	305	118	-	18	160	9
		գյուղատնտեսական	38	2	-	14	22	-
		արդյունաբերական	107	16	2	1	84	4
		Ընդամենը	671	340	2	33	270	26
2	Ասկերան	բնակելի	94	92	-	-	-	2
		հասարակական	38	35	-	-	3	-
		գյուղատնտեսական	609	164	-	345	-	100
		արդյունաբերական	23	17	-	1	2	3
		Ընդամենը	764	308	-	346	5	105
3	Հաղորթ	բնակելի	19	17	-	-	-	2
		հասարակական	11	6	1	1	3	-
		գյուղատնտեսական	462	41	-	233	-	188
		արդյունաբերական	3	-	-	2	1	-
		Ընդամենը	495	64	1	236	4	190
4	Մարտավերտ	բնակելի	98	93	-	-	-	5
		հասարակական	38	35	1	-	-	2
		գյուղատնտեսական	306	110	-	99	-	97
		արդյունաբերական	9	1	-	5	2	1
		Ընդամենը	451	239	1	104	2	105
5	Մարտունի	բնակելի	57	52	-	5	-	-
		հասարակական	50	42	1	3	3	1
		գյուղատնտեսական	954	147	-	375	-	432
		արդյունաբերական	5	3	-	2	-	-
		Ընդամենը	1066	244	1	385	3	433
Է Բ Լ Ն	բնակելի	21	21	-	-	-	-	

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

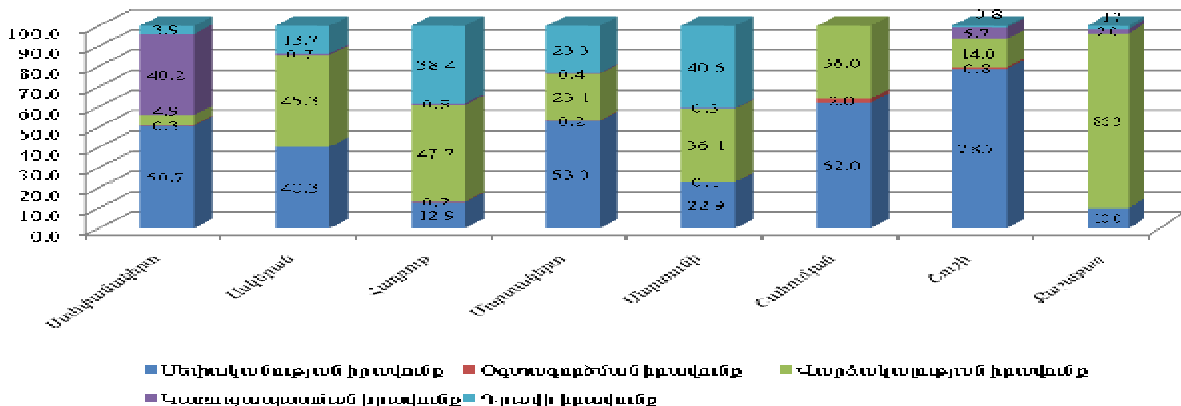
Հ/հ	Շրջանների անվանումը	Նպատակային նշանակությունը	Ընդամենը	Իրավունքի տեսակները				
				Մեխանիզմային իրավունք	Օգտագործման իրավունք	Վարձակառության իրավունք	Կառուցվածքային իրավունք	Գրավի իրավունք
6		հասարակական	9	5	1	3	-	-
		գյուղատնտեսական	5	1	-	4	-	-
		արդյունաբերական	15	4	-	11	-	-
		Ընդամենը	50	31	1	18	-	-
7	Շուշի	բնակելի	16	16	-	-	-	-
		հասարակական	83	71	1	3	7	1
		գյուղատնտեսական	21	7	-	14	-	-
		արդյունաբերական	2	2	-	-	-	-
		Ընդամենը	122	96	1	17	7	1
8	Քաչաքաղ	բնակելի	38	9	-	29	-	-
		հասարակական	22	21	-	-	-	1
		գյուղատնտեսական	376	3	-	367	-	6
		արդյունաբերական	23	13	-	-	9	1
		Ընդամենը	459	46	-	396	9	8
	Ընդամենը	բնակելի	564	504	-	34	4	22
		հասարակական	556	333	5	28	176	14
		գյուղատնտեսական	2771	475	-	1451	22	823
		արդյունաբերական	187	56	2	22	98	9
		Ընդամենը	4078	1368	7	1535	300	868

Մեխանիզմային իրավունքով նոր գրանցում ստացած բնակարանների և առանձնատների շուկայական միջին գները 2013-2014թթ.

Քաղաքի անվանումը	Բնակարանների 1 քմ շուկայական արժեքը (հազ. դրամ)					
	2013թ.			2014թ.		
	նվազագույն	առավելագույն	միջին	նվազագույն	առավելագույն	միջին
Ստեփանակերտ	200.0	340.0	270.0	220.0	356.0	288.0
Ասկերան	45.0	63.0	54.0	46.0	68.3	57.1
Հաղրուք	22.0	32.0	27.0	23.0	35.0	29.0
Մարտակերտ	15.9	32.0	24.0	17.0	34.2	25.6
Մարտունի	41.7	56.0	48.9	42.0	61.0	51.5
Շուշի	55.0	100.0	77.5	58.0	105.0	81.5

Քաղաքի անվանումը	Միջինը 200 քմ շինության և միջինը 1000 քմ տնամերձով բնակելի տան արժեքը (հազ. դրամ)					
	2013թ.			2014թ.		
	նվազագույն	առավելագույն	միջին	նվազագույն	առավելագույն	միջին
Ստեփանակերտ	25500.0	40300.0	32900.0	25250.0	39650.0	32450.0
Ասկերան	4450.0	5350.0	4900.0	4100.0	5250.0	4675.0
Հաղրուք	1550.0	2970.0	2260.0	1400.0	2840.0	2120.0
Մարտակերտ	1800.0	3130.0	2465.0	1450.0	3100.0	2275.0
Մարտունի	3500.0	4672.0	4086.0	3150.0	4650.0	3900.0
Շուշի	3000.0	6900.0	4950.0	2750.0	6750.0	4750.0

Հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցումների կառուցվածքը ըստ իրավունքի տեսակների, շրջաններով, %

5.16.2. Անշարժ գույքի օտարումը 2014թ. հունվար-դեկտեմբերին

Ըստ ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի ամփոփ տեղեկատվության, 2014թ. հունվար-դեկտեմբերին բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների և բնակելի տների (առանձնատների), ավտոտնակների, հասարակական նշանակության օբյեկտների, արտադրական նշանակության օբյեկտների և հողերի օտարման գործարքներից ծագող սեփականության իրավունքի գրանցումների քանակները ստացել են հետևյալ պատկերը.

Բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	389	220	159	10
Ասկերան	30	3	27	-
Հաղրուք	18	4	14	-
Մարտակերտ	17	5	12	-
Մարտունի	23	6	17	-
Շահումյան	-	-	-	-
Շուշի	82	66	16	-
Քաշաթաղ	26	5	21	-
Ընդամենը ԼՂՀ	585	309	266	10

/միավոր/

Բնակելի տների (առանձնատների) նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	167	66	91	10
Ասկերան	76	32	44	-
Հաղրուք	35	14	21	-
Մարտակերտ	64	28	36	-
Մարտունի	57	22	35	-
Շահումյան	18	11	7	-
Շուշի	37	26	11	-
Քաշաթաղ	100	21	75	4
Ընդամենը ԼՂՀ	554	220	320	14

/միավոր/

Ավտոտնակների նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	120	107	13	-
Ասկերան	1	1	-	-
Հաղրուք	1	1	-	-
Մարտակերտ	-	-	-	-
Մարտունի	1	1	-	-
Շահումյան	-	-	-	-
Շուշի	14	14	-	-
Քաշաթաղ	-	-	-	-
Ընդամենը ԼՂՀ	137	124	13	-

/միավոր/

Հասարակական նշանակության օբյեկտների նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

/ միավոր/

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	68	39	18	11
Ասկերան	18	15	3	-
Հաղրուք	8	5	3	-
Մարտակերտ	9	8	1	-
Մարտունի	7	4	3	-
Շահումյան	-	-	-	-
Շուշի	7	6	1	-
Քաշաթաղ	5	5	0	-
Ընդամենը ԼՂՀ	122	82	29	11

Արտադրական նշանակության օբյեկտների նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

/միավոր/

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	9	6	3	-
Ասկերան	7	7	-	-
Հաղրուք	2	1	1	-
Մարտակերտ	5	4	1	-
Մարտունի	1	1	-	-
Շահումյան	-	-	-	-
Շուշի	1	1	-	-
Քաշաթաղ	4	3	1	-
Ընդամենը ԼՂՀ	29	23	6	-

Հողերի (այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության) նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

/միավոր/

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	292	242	48	2
Ասկերան	177	145	30	2
Հաղրուք	36	24	10	2
Մարտակերտ	120	110	10	-
Մարտունի	93	85	8	-
Շահումյան	28	28	-	-
Շուշի	72	66	3	3
Քաշաթաղ	37	36	1	-
Ընդամենը ԼՂՀ	855	736	110	9

Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի նկատմամբ իրականացված գործարքների քանակն ըստ ԼՂՀ շրջանների

/միավոր/

	Օտարումների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝		
		առուվաճառք	նվիրատվություն	փոխանակություն
ք.Ստեփանակերտ	2	2	-	-
Ասկերան	62	45	15	2
Հաղրուք	20	10	8	2
Մարտակերտ	57	45	3	9
Մարտունի	27	20	7	-
Շահումյան	1	1	-	-
Շուշի	1	1	-	-
Քաշաթաղ	3	3	-	-
Ընդամենը ԼՂՀ	173	127	33	13

2014թ. հանրապետությունում այգետնակների (ամառանոցների) նկատմամբ գործարքներ չեն իրականացվել:

**ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
5.17. Կրթություն**

5.17.1. Հանրակրթական դպրոցների գործունեությունը

2014/2015 ուսումնական տարում հանրապետությունում գործում են 219 ցերեկային հանրակրթական դպրոցներ, վարժարաններ և հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող այլ հիմնարկներ: Դպրոցների ընդհանուր թվի 87.2 տոկոսը կամ 191-ը՝ գտնվում են գյուղական բնակավայրերում և 12.8 տոկոսը կամ 28-ը՝ քաղաքային բնակավայրերում:

Դպրոցների թվի դինամիկան ըստ շրջանների

	2011/2012 ուսումնական տարի		2012/2013 ուսումնական տարի		2013/2014 ուսումնական տարի		2014/2015 ուսումնական տարի	
	դպրոցների թիվը	դպրոցների թիվը 10 000 բնակչի հաշվով	դպրոցների թիվը	դպրոցների թիվը 10 000 բնակչի հաշվով	դպրոցների թիվը	դպրոցների թիվը 10 000 բնակչի հաշվով	դպրոցների թիվը	դպրոցների թիվը 10 000 բնակչի հաշվով
Ընդամենը	218	15	219	15	219	15	219	15
ք.Ստեփանակերտ	14	3	14	3	14	3	14	3
Ասկերան	33	18	32	18	32	18	32	18
Նադրութ	25	20	25	19	25	18	25	18
Մարտակերտ	36	18	36	18	36	18	35	18
Մարտունի	36	15	36	15	36	15	36	15
Շահումյան	16	55	16	53	16	52	16	52
Շուշի	9	17	9	16	9	16	9	17
Քաշաթաղ	49	58	51	59	51	55	52	56

2014/2015 ուստարում հանրապետությունում դպրոցների միջին թիվը 10000 բնակչի հաշվով կազմել է 15 և ըստ հանրապետության շրջանների տատանվում է 3-ից մինչև 56:

Ուսուցիչների քվաքանակը

2014/2015 ուստարում հանրակրթական դպրոցներում դասավանդում է 4751 ուսուցիչ: Ուսուցիչների 83.0 տոկոսը կամ 3945-ը՝ կանայք են, 17.0 տոկոսը կամ 806-ը՝ տղամարդիկ: Միևնույն ժամանակ, տնօրենների ընդհանուր քվաքանակից միայն 53.4 տոկոսն են կանայք, ընդ որում, գյուղական բնակավայրերում՝ 52.6 տոկոսը և քաղաքային բնակավայրերում՝ 58.1 տոկոսը: Ուսուցիչների 71.8 տոկոսը դասավանդում է գյուղական բնակավայրերում (կին ուսուցիչների՝ 69.4 տոկոսը):

Ուսուցիչների քվաքանակի ուսումնասիրությունն ըստ աշխատանքային ստաժի ցույց է տալիս, որ նրանց 10.8 տոկոսն ունի մինչև 3 տարվա աշխատանքային ստաժ, 33.9տոկոսը՝ 3–10 տարվա և 55.3 տոկոսը՝ 10 տարուց ավելի, ընդ որում գյուղական բնակավայրերում ուսուցիչների 12.1 տոկոսն ունի մինչև 3 տարվա աշխատանքային ստաժ, 37.5 տոկոսը՝ 3–10 տարվա և 50.4 տոկոսը՝ 10 տարուց ավելի, քաղաքային բնակավայրերում, համապատասխանաբար, 7.5, 24.6 և 67.9 տոկոսը:

Ուսուցիչների քվաքանակի բաշխվածությունն ըստ աշխատանքային ստաժի

Աշխատանքային ստաժը	Ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	Քաղաքային բնակավայրերում		Գյուղական բնակավայրերում	
			Ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք	Ընդամենը	այդ թվում՝ կանայք
մինչև 3 տարին	514	426	101	94	413	332
3-10 տարի	1608	1264	329	297	1279	967
10 տարուց ավելի	2629	2255	909	818	1720	1437
Ընդամենը	4751	3945	1339	1209	3412	2736

**Հանրակրթությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշներն ըստ շրջանների
2014/2015 ուսումնական տարում**

	Ընդամենը	այդ թվում՝							
		ք.Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղրուօ	Մարտակերտ	Մարտունի	Շահումյան	Շուշի	Քաշաթաղ
Դպրոցների քանակը	219	14	32	25	35	36	16	9	52
Աշակերտների թվաքանակը <i>այդ թվում՝</i>	21708	7307	2287	1943	3283	3594	674	834	1786
տղաներ	10659	3446	1135	999	1606	1841	339	409	884
աղջիկներ	11049	3861	1152	944	1677	1753	335	425	902
քաղաքային վայրերում	10978	7307	255	524	812	802	110	660	508
գյուղական վայրերում	10730	-	2032	1419	2471	2792	564	174	1278
Աշակերտների ընդհանուր թվաքանակից սովորում են									
I– IV դասարան	8559	3026	855	738	1275	1306	280	341	738
V– IX դասարան	9349	3131	1019	772	1463	1570	272	385	737
X –XII դասարան	3800	1150	413	433	545	718	122	108	311
Միջին հաշվով մեկ դպրոց հաճախում են	99	522	71	78	94	100	42	93	34
Դասարանների քանակը	2391	324	367	311	365	441	167	69	347
Դասարանների քանակը մեկ դպրոցում	11	23	11	12	10	12	10	8	7
Միջին հաշվով մեկ դասարան հաճախում են	9	23	6	6	9	8	4	12	5
Մանկավարժների թվաքանակը	4751	827	688	550	808	918	234	162	564
Մանկավարժների ընդհանուր թվաքանակից ունեն կրթություն՝									
բարձրագույն	4363	790	657	477	746	884	169	148	492
թերի բարձրագույն	104	6	-	12	-	27	27	2	30
միջին մասնագիտական չունեն մասնագիտական կրթություն	48	6	-	13	5	1	8	-	15
Մեկ մանկավարժին ընկնող աշակերտների թվաքանակը	5	9	3	4	4	4	3	5	3
Մեկ դպրոցում աշխատող մանկավարժների թվաքանակը	22	59	22	22	23	26	15	18	11

5.17.2. Միջին մասնագիտական կրթություն

2014/2015 ուստարում հանրապետությունում գործում են 4 պետական միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ, որտեղ սովորում է 1964 ուսանող՝ նախորդ ուստարվա 2068-ի դիմաց:

2014/2015 ուսումնական տարում միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններն ուսուցումն իրականացնում են պետպատվերով և վճարովի ուսուցմամբ:

2014/2015 ուստարում միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում սովորողների ընդհանուր թվաքանակից 730-ը կամ 37.2 տոկոսը սովորում է անվճար և 1234-ը կամ 62.8 տոկոսը՝ վճարովի ուսուցմամբ:

Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ուսանողների բաշխվածությունն ըստ շրջանների 2014/2015 ուսումնական տարում

	ՄՄՈՒՀ-ների քանակը	Ուսանողների թվաքանակը, ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	այդ թվում՝							
				պետպատվեր		վճարովի		առկա		հեռակա	
				ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդամենը	4	1964	931	730	324	1234	607	1692	866	272	65
ք.Ստեփանակերտ	3	1766	811	598	259	1168	552	1658	853	206	10
Շուշի	1	198	120	132	65	66	55	34	13	66	55

Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում ուսանողների թվաքանակի շարժն ըստ մասնագիտությունների 2014/2015 ուսումնական տարում

	Ընդունվել են		Ուսանողների թվաքանակը		Ավարտելու են ընթացիկ տարում	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդամենը	486	244	1964	931	400	184
Գյուղատնտեսություն	22	-	108	-	28	7
Տրանսպորտ և կապ	20	-	158	-	34	0
Տնտեսագիտություն	129	54	473	149	145	37
Առողջապահություն	140	121	551	454	108	83
Մանկավարժություն	10	10	66	65	16	16
Արվեստ	51	25	165	89	8	0
Այլ	114	34	443	174	61	41

Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ուսանողների 28.1 տոկոսը առողջապահության, 24.1 տոկոսը՝ տնտեսագիտության, 8.4 տոկոսը՝ արվեստի 5.5 տոկոսը՝ գյուղատնտեսության բնագավառի ապագա մասնագետներ են:

5.17.3. Բարձրագույն կրթություն

2014/2015 ուստարում հանրապետությունում գործում են 5 բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ (այսուհետ՝ ԲՈՒՀ)՝ 2 պետական և 3 ոչ պետական, որտեղ սովորում է 4236 ուսանող, այդ թվում 3219-ը կամ 76.0 տոկոսը՝ պետական, իսկ 1017-ը կամ 24.0 տոկոսը՝ ոչ պետական ԲՈՒՀ-երում:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսանողների թվաքանակի շարժն ըստ ուսուցման ձևերի, 2014/2015 ու. տարի

	Ընդունվել են, մարդ		Ուսանողների թվաքանակը, մարդ		Ավարտել են 2014թ., մարդ	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդամենը	907	474	4236	2272	1156	636
առկա ուսուցմամբ	440	278	1852	1274	603	412
հեռակա ուսուցմամբ	467	196	2384	998	553	224

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ
2014/2015 ուսումնական տարում
ԲՈՒՀ-երի ուսանողների թվաքանակն ըստ մասնագիտությունների

	Ընդունվել են		Ուսանողների թվաքանակը		Ավարտելու են ընթացիկ տարում	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդամենը	907	474	4236	2272	1156	636
Արդյունաբերություն և շինարարություն	50	3	228	9	35	3
Գյուղատնտեսություն	111	21	489	76	63	10
Տնտեսագիտություն	170	82	793	437	191	91
Մանկավարժություն	89	88	525	515	141	137
Իրավագիտություն	103	47	378	141	114	39
Բանասիրական	151	145	629	602	200	194
Պատմություն	57	32	303	150	88	47
Քիմիա և կենսաբանություն	15	15	152	126	52	41
Ֆիզմաթ	41	23	160	96	49	22
Ստոնոտոլոգիա	-	-	10	1	21	8
Նախնական զինվորական պատրաստում	74	2	403	26	135	8
Այլ	46	16	166	93	67	36

2014/2015 ուստարում ուսանողների 18.7 տոկոսն ապագա տնտեսագետներ են, 14.8 տոկոսը՝ քանասերներ, 12.4 տոկոսը՝ մանկավարժներ:

Ուսուցման հիմնական ձևը առկա է, հեռակա ուսուցման բաժանմունք ունեն 4 համալսարան:

Ուսանողների ընդհանուր թվաքանակից 737-ը ստանում է կրթաթոշակ, որից 10-ը՝ անվանական:

Վճարովի ուսուցմամբ սովորող 3495 ուսանողներից 6-ը՝ ուսման դիմաց վճարում է մինչև 100 հազ. դրամ, 269-ը՝ 101–200 հազ. դրամ, 2183-ը՝ 201–300 հազ. դրամ, 680-ը՝ 301–400 հազ. դրամ, 357-ը՝ 401–500 հազ. դրամ:

5.17.4. Շարունակական և հետքուհական կրթություն

Մագիստրատուրա

Ըստ ներկայացված հաշվետվությունների, 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ մագիստրատուրայում սովորում է 716 մարդ, որից 508-ը՝ կանայք: Մագիստրատուրայում սովորողների 37.6 տոկոսը կամ 269 մարդ ուսանում է անվճար և 62.4 տոկոսը կամ 447-ը՝ վճարովի ուսուցմամբ: 2014թ. մագիստրատուրա է ընդունվել 332 մարդ, որից 235-ը՝ կանայք:

Մագիստրատուրայում սովորողների թվաքանակի ուսումնասիրությունն ըստ մասնագիտությունների ցույց է տալիս, որ առավելագույն տեսակարար կշիռ ունեն տնտեսագիտություն, իրավագիտություն և բանասիրական մասնագիտություններով սովորողները՝ համապատասխանաբար 24.3, 18.0 և 17.9 տոկոս:

Ասպիրանտուրա

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ԱրՊՀ-ի ասպիրանտուրայում սովորում են 49 մարդ՝ նախորդ տարվա 67-ի փոխարեն, որից 32-ը կանայք՝ նախորդ տարվա 46-ի փոխարեն:

Ասպիրանտուրայում սովորողների թվաքանակի ուսումնասիրությունն ըստ մասնագիտությունների ցույց է տալիս, որ առավելագույն տեսակարար կշիռ ունեն տնտեսագիտություն, պատմական և բանասիրական մասնագիտություններում սովորողները՝ համապատասխանաբար՝ 26.5, 20.4 և 16.3 տոկոսը:

5.18. Մշակույթ և սպորտ

5.18.1. Համույթների գործունեությունը 2014թ.

2014թ. հանրապետությունում գործել են 16 համերգային կազմակերպություն (այդ թվում ՄԵԿ-ի գործող 7 և Ստեփանակերտի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող 1 համույթներ), որոնցից 8-ը՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

Կոլեկտիվների ուժերով կազմակերպվել է 296 համերգ, իսկ այլ կոլեկտիվների հետ համատեղ՝ 45 համերգ: Հանրապետությունում կազմակերպված համերգներից ներկա է եղել 95.7 հազ. հանդիսատես: Համերգներից ստացված հասույթը կազմել է 7489.4 հազ. դրամ:

Համույթների գործունեությունը 2013-2014թթ.

	Համույթների թիվը		Համերգների քանակը		Հանդիսատեսների թվաքանակը, հազ. մարդ		Ստացված հասույթը, հազ. դրամ		Հանդիսատեսների թվաքանակը մեկ համերգի հաշվով, մարդ	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	16	16	482	341	85.2	95.7	4871.8	7489.4	177	281

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Նախորդ տարվա համեմատ համերգների թիվը նվազել է 29.3 տոկոսով, իսկ հանդիսատեսների թիվը՝ աճել է 12.3 տոկոսով, մեկ համերգի մասնակիցների թիվը՝ աճել է 58.8 տոկոսով:

5.18.2. Թանգարանների գործունեությունը 2014թ.

2014թ. հանրապետությունում գործել է 13 թանգարան, որից 3-ը՝ գտնվում է Ստեփանակերտ քաղաքում: Թանգարանների հիմնական ֆոնդերում հաշվառված է 62265 ցուցանմուշ (62.1 տոկոսը՝ ք.Ստեփանակերտում), դրանցից հաշվետու տարում ցուցադրվել է 20939-ը կամ ընդամենի 33.6 տոկոսը: Ընդ որում՝ ցուցադրված նմուշներից 90.7 տոկոսը ներկայացվել է մշտական ցուցադրություններում, 7.6 տոկոսը՝ ժամանակավոր, 1.0 տոկոսը՝ թանգարանից դուրս և 0.7 տոկոսը՝ այլ նպատակներով:

Թանգարանների ֆոնդերի համառոտ բնութագիրը, 2014թ.

Ցուցանմուշների տեսակը	Հիմնական ֆոնդերի ցուցանմուշների ընդհանուր քանակը	Ընդամենը	Դրանցից՝ ցուցադրվել են հաշվետու տարում			
			այդ թվում՝			
			մշտական ցուցադրություններ	ժամանակավոր ցուցադրություններ	այլ նպատակներով	թանգարանից դուրս
Ընդամենը	62265	20939	19004	1593	139	203
<i>այդ թվում՝</i>						
գեղանկարչության առարկաներ	723	388	324	59	-	5
զծանկարներ	196	149	132	17	-	-
քանդակներ	147	108	98	10	-	-
կիրառական արվեստի առարկաներ	1173	703	514	143	27	19
նումիզմատիկայի առարկաներ	3751	210	117	93	-	-
հնագիտական առարկաներ	4764	2146	1916	198	13	19
կենցաղի ազգագրական առարկաներ	2496	1275	1043	163	13	56
լուսանկարներ	20793	6316	5880	328	37	71
փաստաթղթեր	16204	3453	3372	63	18	-
այլ առարկաներ	12018	6191	5608	519	31	33

Հիմնական ֆոնդերի ցուցանմուշների 49.3 տոկոսը կամ 30695 միավոր անցել է գիտական մշակում, 1.9 տոկոսը կամ 1194 միավոր ենթակա է վերականգնման :

Թանգարանում աշխատողների 39.1 տոկոսը ունի բարձրագույն կրթություն, 17.4 տոկոսը կազմում է գիտական անձնակազմը:

ԼՂՀ թանգարանների գործունեության հիմնական ցուցանիշներն ըստ շրջանների

Շրջաններ	Թանգարանների քանակը, ընդամենը	Հիմնական ֆոնդերի ցուցանմուշների ընդհանուր քանակը, միավոր	Ցուցադրված նմուշների քանակը, միավոր	Վերականգնված նմուշների քանակը, միավոր	Ժամանակավոր ցուցադրությունների քանակը	Այցելուների թվաքանակը, մարդ	Աշխատողների թվաքանակը, մարդ
Ընդամենը	13	62265	20939	-	1593	80919	115
ք.Ստեփանակերտ	3	38695	8090	-	360	48285	37
Ասկերան	1	350	350	-	-	348	2
Հաղրուք	1	7670	3054	-	385	5890	8
Մարտակերտ	2	966	423	-	-	6820	15
Մարտունի	3	2888	1246	-	589	4886	8
Շուշի	1	5969	2045	-	255	9754	26
Քաշաթաղ	2	5727	5731	-	4	4936	19

Թանգարանների հիմնական ֆոնդերի ցուցանմուշների ընդհանուր քանակը 2013թ. համեմատ ավելացել է 1806 միավորով կամ 3.0 տոկոսով, իսկ ցուցադրված նմուշների քանակը նվազել է 2204 միավորով կամ 9.5 տոկոսով: Այցելուների թիվը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 8.9 տոկոսով՝ կազմելով 80919 մարդ:

5.18.3. Գրադարանների գործունեությունը 2014թ.

2014թ. հանրապետությունում գործել է 1 հանրապետական և 9 հանրային գրադարան, այդ թվում՝ 1-ը մանկական:

Գրադարանների քանակն ըստ տեսակների, 2014թ.

Շրջան	Գրադարանների քանակը, ընդամենը	այդ թվում՝ ըստ տեսակների			
		հանրապետական	շրջանային	քաղաքային	մանկական
Ընդամենը	10	1	7	1	1
ք.Ստեփանակերտ	3	1	-	1	1
Ասկերան	1	-	1	-	-
Հաղրուք	1	-	1	-	-
Մարտակերտ	1	-	1	-	-
Մարտունի	1	-	1	-	-
Շահումյան	1	-	1	-	-
Շուշի	1	-	1	-	-
Քաշաթաղ	1	-	1	-	-

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ գրքային ֆոնդը կազմել է 390130 օրինակ, որից 45.1 տոկոսը հանրապետական գրադարանի ֆոնդն է :

Գրադարանների գրքային ֆոնդի շարժն ըստ բովանդակության, 2014թ.

	Գրքային ֆոնդը, ընդամենը	ըստ բովանդակության				
		հասար. - քաղաք.	բնական և բժշկական	տեխնիկ. և գյուղատնտես.	արվեստ, ֆիզկուլտ. և սպորտ	բանասիր. և գեղարվեստ.
Գրքային ֆոնդը տարեսկզբին	388529 [#]	64025	16021	13977	13250	281256
Ստացվել է	2274	327	68	17	107	1755
Հանվել է	673	38	10	7	10	608
Գրքային ֆոնդը տարեվերջին	390130	64314	16079	13987	13347	282403
Տացքը	381464	100031	15184	23724	19257	223268

Ընթերցողների թվաքանակի բաշխվածությունը ըստ սեռի և տարիքի

Ընթերցողների թվաքանակը		ըստ տարիքի				
		15 տարեկան և ցածր	16-25 տարեկան	26-40 տարեկան	41-60 տարեկան	61 տարեկան և բարձր
Ընդամենը	19537	8093	6442	2462	1793	747
այդ թվում՝ կանայք	13382	4840	5104	1603	1304	531

2014թ. ընթերցողների թվաքանակը կազմել է 19537 մարդ, որը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 697 մարդով կամ 3.4 տոկոսով: Կանայք կազմել են ընթերցողների 68.5 տոկոսը: Ընթերցողների ընդհանուր թվաքանակից 8093-ը հանդիսանում են մինչև 15 տարեկան երեխաները, 6442-ը՝ 16-25 տարեկան անձինք: Հաճախումների քանակը կազմել է 184914՝ նախորդ տարվա 196467-ի դիմաց: Ընթերցողների միջին թիվը 1000 բնակչի հաշվով կազմել է 131 մարդ: 2014թ. հանրապետության գրադարաններում աշխատել է 76 մարդ, որից 30-ը՝ ունեն բարձրագույն, 31-ը՝ միջին մասնագիտական կրթություն:

Գրադարանների գործունեության հիմնական ցուցանիշներն ըստ շրջանների, 2013-2014թթ.

Շրջան	Գրքային ֆոնդը		Ընթերցողների թվաքանակը		Տացքը		Հաճախումների քանակը		Աշխատողների թվաքանակը	
	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.
Ընդամենը	388529[#]	390130	20234	19537	215200	381464	196467	184914	72	76
ք.Ստեփանակերտ	270680	271677	13898	13112	95621	252447	140057	126464	31	32
Ասկերան	9635	9684	495	511	6227	6402	3524	3502	6	6
Հաղրուք	37166	36646	447	465	5455	4627	2946	3452	4	7
Մարտակերտ	21638	21944	750	790	52800	61930	19000	21226	7	7
Մարտունի	17108	17160	2260	2255	37858	38320	20508	20570	5	5
Շահումյան	4750	4870	145	156	1088	1649	960	585	1	1
Շուշի	18451	18994	1289	1298	5851	5889	6422	6095	9	9
Քաշաթաղ	9101	9155	950	950	10300	10200	3050	3020	9	9

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

2014թ. գրադարանների ֆինանսավորումը կատարվել է հիմնականում բյուջետային միջոցներով, ծախսերի ընդամենը 2.2 տոկոսն է ուղղվել գրադարանային ֆոնդի համալրմանը:

Ֆինանսական միջոցների ստացումը և օգտագործումը

Ընդամենը	Ֆինանսական միջոցների առկայությունը						Ընդամենը	Ֆինանսական ծախսեր							Ֆինանսական միջոցների մնացորդը տարեկանից	
	այդ թվում՝							այդ թվում՝								
	մնացորդը տարեկանից՝	ֆինանսական մուտքերը						նյութական ծախսեր	ոչ նյութական ծախսությունների վճարումներ	գործառնական ծախսեր	աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարումներ	կարտադիր սոցիալական վճարումներ	գրադարանային ֆոնդի համալրման	հիմնավերամրոցման, գույքի և սարքավորումների ձեռք բերման		այլ
		ընդամենը	բյուջեից (պետական և համայնքային)	մվրատվություններ	վարձակալություններից	այլ եկամուտներ										
91669.9	-	91669.9	91669.9	-	-	-	91669.9	719.2	4911.6	342.8	79425.5	195.4	2053.0	383.5	3638.9	-

5.18.4. Սպորտային կազմակերպությունների գործունեությունը 2014թ.

2014թ. ԼՂՀ-ում գործել է 12 սպորտային կազմակերպություններ, որից 10-ը՝ մարզական դպրոց: Սպորտային կազմակերպություններում գործում է օլիմպիական և ոչ օլիմպիական մարզաձևերի 262 խումբ, այդ թվում գյուղական վայրերում՝ 65 խումբ: Մարզադպրոցներում ընդգրկված են 3334 մարզիկ (913-ը՝ աղջիկներ), այդ թվում գյուղական վայրերում՝ 795 մարզիկ (204-ը՝ աղջիկներ): Մարզիկների թիվը կազմել է 205 մարդ (36-ը՝ կանայք):

Սպորտային կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշները, 2014թ.

Սպորտաձև	Սպորտաձևի խմբերի քանակը	Խմբերում պարապողների թվաքանակը	Մարզիչ-մանկավարժների թվաքանակը
Ընդամենը օլիմպիական և ոչ օլիմպիական մարզաձևերում	262	3334	205
<i>որից՝ օլիմպիական մարզաձևեր, ընդամենը</i>	196	2514	152
Բասկետբոլ	29	392	18
Ազատ ոճի ըմբշամարտ	18	185	12
Չյուդո	10	102	7
Վոլեյբոլ	38	544	31
Սպորտային մարմնամարզություն	1	12	1
Աթլետիկա	13	144	12
Ձեռքի գնդակ	20	267	16
Սեղանի թենիս	26	257	18
Ֆուտբոլ	25	462	29
Բռնցքամարտ	10	71	4
Թաեքվոնդո	6	78	4
ոչ օլիմպիական մարզաձևեր, ընդամենը	66	820	53
Ակրոբատիկա	4	103	2
Սամբո- ըմբշամարտ	8	88	6
Շախմատ	35	382	32
Սպորտային պարեր	3	50	1
Կարատե	7	87	6
Ուշու	8	100	5
Բիլիարդ	1	10	1

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

ՀՀ-ում և այլ երկրներում անցկացված միջազգային մրցաշարերի մասնակիցների և մրցանակակիրների թվաքանակն ըստ մարզածների, 2014թ.

Սպորտաձև	ՀՀ				ՌԳ				Իրան			
	մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը օլիմպիական մարզածներ	773	29	42	47	5	3	-	-	1	-	-	-
Բասկետբոլ	81	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ազատ ոճի ըմբշամարտ	80	4	6	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Հ/Հ ըմբշամարտ	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Չյուդո	51	4	6	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Վոլեյբոլ	78	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ատլետիկա	235	11	14	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Ձեռքի գնդակ	132	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Սեղանի թենիս	28	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Թաեքվոնդո	37	6	4	9	-	-	-	-	1	-	-	-
Բռնցքամարտ	45	3	5	1	5	3	-	-	-	-	-	-
Խճուղային հեծանվավազք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Առագաստային սպորտ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հրաձգություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Սպորտաձև	Թուրքիա				Ֆրանսիա				Վրաստան			
	մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը օլիմպիական մարզածներ	7	-	-	-	12	-	1	-	17	-	-	4
Բասկետբոլ	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ազատ ոճի ըմբշամարտ	1	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	4
Չյուդո	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Վոլեյբոլ	-	-	-	-	11	-	1	-	-	-	-	-
Ատլետիկա	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Ձեռքի գնդակ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Սեղանի թենիս	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ֆուտբոլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բադմինտոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Թաեքվոնդո	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բռնցքամարտ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Խճուղային հեծանվավազք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ոչ օլիմպիական մարզածներ

	ՀՀ				ՌԳ				Վրաստան			
	մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզամրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը ոչ օլիմպիական մարզածներ	275	56	38	28	41	1	-	1	51	11	1	4
Սամբո -ըմբշամարտ	95	7	6	8	34	1	-	1	13	-	-	-
Շախմատ	36	1	-	1	3	-	-	-	5	-	-	1
Քիկ-բոքսինգ	20	16	2	1	-	-	-	-	6	4	-	2
ՈՒՆՈ	40	19	14	4	-	-	-	-	14	7	1	1
Ուժային եռամարտ	16	6	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Կիոկուշին-կան կարատե-րո	45	6	10	13	1	-	-	-	-	-	-	-
Կոխ ըմբշամարտ ազգային մարտական	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-
Մարտեր առանց կանոնների	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	ՀՀ			ՌԳ			Վրաստան					
	մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Բիլիարդ	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շոտոկան կարատե	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Պատերիֆտինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Ռուսինիա			Իսպանիա			Ղազախստան					
	մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը ոչ օլիմպիական մարզաձևեր	5	1	-	-	4	1	-	-	9	-	2	-
Սամբո-ըմբշամարտ	5	1	-	-	4	1	-	-	5	-	-	-
Շախմատ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՈՒՀու	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բիլիարդ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոխ ըմբշամարտ ազգային մարտական	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կարատե ավանդական	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կիոկուշին-կան կարատե -դո	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-
Պատերիֆտինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Ճայտնիա			Հարավային Կորեա			ԱՄԷ					
	մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը ոչ օլիմպիական մարզաձևեր	6	1	-	1	3	-	-	-	2	-	-	-
Սամբո- ըմբշամարտ	5	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Շախմատ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
ՈՒՀու	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բիլիարդ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Քիկ-բոքսինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոխ ըմբշամարտ ազգային մարտական	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կարատե ավանդական	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կիոկուշին-կան կարատե -դո	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պատերիֆտինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Լիտվա			Շվեյցարիա			Չինաստան					
	մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ			մարզա- մրցում- ների մասնա- կիցներ	մրցամակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը ոչ օլիմպիական մարզաձևեր	3	1	-	-	4	-	-	-	3	1	1	-
Սամբո- ըմբշամարտ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շախմատ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Քիկ-բոքսինգ	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՈՒՀու	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	-

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	Լիտվա			Շվեյցարիա			Չինաստան				
	մարզա-մրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ			մարզա-մրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ					
		I տեղ	II տեղ	III տեղ		I տեղ	II տեղ	III տեղ			
Բիլիարդ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոխ ըմբշամարտ ազգային մարտական	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կարատե ավանդական	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Կիոկուշին-կան կարատե -դո	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պատերիֆտինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Հունաստան			
	մարզա-մրցումների մասնակիցներ	մրցանակակիրներ		
		I տեղ	II տեղ	III տեղ
Ընդամենը ոչ օլիմպիական մարզածներ	5	-	1	-
Սամբո- ըմբշամարտ	-	-	-	-
Բազկամարտ	-	-	-	-
Շախմատ	-	-	-	-
Քիկ-բոքսինգ	-	-	-	-
ՈՒՇու	-	-	-	-
Բիլիարդ	-	-	-	-
Կոխ ըմբշամարտ ազգային մարտական	-	-	-	-
Կարատե ավանդական	-	-	-	-
Կիոկուշին-կան կարատե -դո	5	-	1	-
Պատերիֆտինգ	-	-	-	-

2014թ. ՀՀ-ում և այլ երկրներում մարզական մրցույթներին մասնակցել է ԼՂՀ 1226 մարզիկ՝ նախորդ տարվա 931-ի դիմաց:

5.18.5. Հուշարձաններ և եկեղեցիներ

Հուշարձաններ

Համաձայն ԼՂՀ կառավարության առընթեր զբոսաշրջության և պետական միջավայրի պահպանության վարչության տեղեկատվության՝ ԼՂՀ տարածքում հաշվառված է մոտ 10000 հուշարձան, որից 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ վկայագրված-փաստաթղթավորված է 4325 հուշարձան:

Վկայագրված-փաստաթղթավորված հուշարձանների քանակն ըստ շրջանների

Շրջաններ	Հուշարձաններ, ընդամենը	Տոկոսներով՝ ընդամենի նկատմամբ
Ընդամենը	4325	100.0
Ստեփանակերտ	184	4.3
Ասկերան	796	18.4
Հադրութ	364	8.4
Մարտակերտ	1390	32.1
Մարտունի	275	6.4
Շահումյան	372	8.6
Շուշի	609	14.1
Քաշաթաղ	335	7.7

Եկեղեցիներ

Պետական պահպանության տակ առնված ճարտարապետական հուշարձանների (ներառյալ եկեղեցիներ, վանքեր) թիվը կազմել է 1600, որից 740[#]-ը՝ ուսումնասիրված է:

Արցախի թեմի եկեղեցիներում 2014թ. մկրտվել է 1124 մարդ՝ նախորդ տարվա 1023 մարդու դիմաց, կատարվել է 144 պասկադրման արարողություն՝ նախորդ տարվա 76-ի դիմաց:

5.18.6. Պարբերական մամուլ

ԼՂՀ-ում 2014թ. հրատարակվել են 21 անուն հասարակական-քաղաքական, հեղինակային, գրական-գեղարվեստական, մանկական և գովազդային բնույթի թերթեր, որոնց ընդհանուր թվից 1-ը լույս է ընծայվում շաբաթը 2 կամ 3 անգամ, 2-ը՝ շաբաթը 1 անգամ և 18-ը՝ անկանոն:

Թերթերի հրատարակությունն ըստ պարբերականության և լեզուների 2013/2014թթ.

	Ընդամենը		Պարբերականությունը					
			այդ թվում՝					
			շաբաթը 2 կամ 3 անգամ		շաբաթը 1 անգամ		անկանոն	
2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	2013թ.	2014թ.	
Պարբերականների քանակը	20	21	1	1	1	2	18	18
<i>հայերեն</i>	19	20	-	1	1	1	18	18
<i>հայերեն և ռուսերեն</i>	1	1	1	-	-	1	-	-
<i>ռուսերեն</i>	-	-	-	-	-	-	-	-

5.18.7. Պետական արխիվի գործունեությունը

2014թ. ԼՂՀ պետական արխիվի պահպանության ապահովման, գիտատեղեկատու ապարատի ստեղծման և զարգացման, փաստաթղթերի համալրման և փորձագիտական արժեքման, ինչպես նաև դրանց օգտագործման և հրատարակման մասին ցուցանիշները ստացվել են «ԼՂՀ պետական արխիվ» ՊՈԱԿ-ից և ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակներում:

Պետական արխիվի փաստաթղթերի պահպանության ապահովում

	Փաստաթղթերի ֆիզիկական պահպանության ապահովում	
	Վերականգնում, թերթ	Կազմապատում և կարում, գործ (պ.մ)
2013թ.	2034	1000
2014թ.	2036	4992

Պետական արխիվի փաստաթղթերի գիտատեղեկատու ապարատի ստեղծում և զարգացում

Փաստաթղթերի տեսակները	Փաստաթղթերի կարգավորում, (համարակալված), թերթ	Ցուցակների կատարելագործում և վերամշակում, գործ (պ.մ.)	Փաստաթղթերի քարտազում, քարտ	Տեղեկատուների պատրաստում, հատ	
Կառավարչական և անձնական ծագման փաստաթղթեր	2013թ.	48630	2696	-	-
	2014թ.	3413	364	-	-

Պետական արխիվի փաստաթղթերի համալրում և փորձագիտական արժեքավորում

Փաստաթղթերի տեսակները	Փաստաթղթերի ընդունում կազմակերպություններից, ձեռնարկություններից և հիմնարկներից, գործ (պ.մ.)	Փաստաթղթերի փորձագիտական արժեքավորում, գործ (պ.մ)					
		պետարխիվում պահպանվող		գերատեսչական արխիվում փաստաթղթերի կարգավորում		գործերի ցուցակների հաստատում	
		նայվել է	ոչնչացման համար առանձնացվել է	մշտական պահպանության համար	անձնակազմի վերաբերյալ գործ		
Կառավարչական և անձնական ծագման փաստաթղթեր	2013թ.	16901	16901	5113	-	-	146
	2014թ.	9981	9981	3782	-	-	-

Պետական արխիվի փաստաթղթերի օգտագործում և հրատարակում

	Հոդվածների, փաստաթղթերի հավաքածուների և ժողովածուների պատրաստում	Գլխում-հարցումների քանակը, հատ			Ուսումնասիրողների հետ աշխատանքի կազմակերպում	
		Ընդամենը	այդ թվում՝		ուսումնասիրողների թվաքանակը	օգտագործման համար տրված գործերի քանակը, գործ (պ.մ.)
			բեմատիկ	սոցիալ-իրավական		
2013թ.	-	1053	130	923	10	150
2014թ.	-	1258	134	1124	3	490

5.19. Անտառտնտեսություն և անտառտնտեսական աշխատանքները 2014 թվականին

Անտառհատման աշխատանքները

2014թ. ընթացքում բոլոր տեսակի անտառհատումների արդյունքում ստացվել է 76891 խոր. մետր օգտագործման համար պիտանի փայտանյութ՝ նախորդ տարվա 96237 խոր.մետրի դիմաց:

Անտառհատման աշխատանքների ընդհանրացված ցուցանիշները, 2013-2014թթ.

Անտառհատումների տեսակները	2013թ.			2014թ.		
	Տարածքը, հա	Ստացված փայտանյութի ծավալը, խիտ խոր. մ.		Տարածքը, հա	Ստացված փայտանյութի ծավալը, խիտ խոր. մ.	
		Ընդամենը	որից՝ շինափայտ		Ընդամենը	որից՝ շինափայտ
Հատումներ, ընդամենը	3866	96237	5895	5824	76891	7005
<i>այդ թվում՝</i>						
անտառվերականգնման լուսավորման և մաքրման նոսրացման	334	8350	5576	1021	16475	6660
անցումային	115	877	-	80	466	-
նոսրացման	25	250	139	55	588	215
անցումային	1263	21477	30	2410	24874	-
սանիտարական	2100	52445	109	2250	34375	130
թափուկից	-	11964	41	-	-	-
այլ	29	874	-	8	113	-

Մթերված փայտի 9.1 տոկոսը կազմել է շինանյութը: Հաշվետու ժամանակաշրջանում այլ անձանց կողմից մթերվել է 31913 խոր. մետր փայտանյութ:

Անտառխախտումներն ըստ ուղղությունների, 2014թ.

	<i>/միավոր/</i>	
	ակտերի քանակը, միավոր	Ընդամենը
Ապօրինի անտառհատումներ	5	14
	ժառերի քանակը, միավոր	
Անասունների չթույլատրված արածեցում	-	-
	գլխաքանակը, միավոր	
Հողազավթում	-	-
	տարածքը, միավոր	
Անօրինական խտտում և այլն	-	-
	տարածքը, միավոր	

2014թ. ընթացքում «Արցախանտառ» ՊՈԱԿ-ի ներկայացրած ամփոփ տվյալների համաձայն, հայտնաբերվել և ակտավորվել են ապօրինի անտառհատման 5 դեպք՝ նախորդ տարվա 7-ի դիմաց:

Անտառխախտումների գործերի շարժն ըստ տեսակների, 2014թ.

	Ընդամենը	<i>այդ թվում՝</i>		
		ապօրինի անտառհատում	անասունների չթույլատրված արածեցում	անօրինական խտտում և այլն
Հանձնվել է հետաքննության	5	5	-	-
այդ թվում՝ <i>հարուցվել է</i>	-	-	-	-
<i>մերժվել է</i>	-	-	-	-
<i>կարճվել է</i>	-	-	-	-
<i>նշանակվել է տույժ</i>	-	-	-	-

5.20. Բնակլիմայական երևույթներ

Սեյսմիկ իրավիճակը, 2014թ.

Ըստ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «ՍՊԱԾ» գործակալության «Արևելյան ծառայության» ՊՈԱԿ-ի ներկայացված տվյալների՝ 2014թ. տարածաշրջանում արձանագրվել են 156 ստորերկրյա ցնցումներ՝ 2013թ. 269-ի փոխարեն, որոնցից 10-ը՝ ԼՂՀ տարածքում (2013թ.՝ 13): Երկրաշարժերը հանրապետությունում արձանագրվել են հունվար (1 ցնցում), մարտ (1 ցնցում), մայիս (1 ցնցում), հունիս (2 ցնցում), հուլիս (1 ցնցում), օգոստոս (2 ցնցում), սեպտեմբեր (2 ցնցում) ամիսներին:

Արձանագրված ստորերկրյա ցնցումները 2014թ.

Ամիս	Ամսաթիվ	Արձանագրված ստորերկրյա ցնցումների թիվը	Էպիկենտրոնը	ՌԲժգնությունը էպիկենտրոնում (քալ ըստ EMS-98 սաղրակի)	ՌԲժգնությունը հանրապետության ներսում (քալ ըստ EMS-98 սաղրակի)
Հունվար	02	1	Իրան	2-3	1
	09	1	Ադրբեջան	3-4	1
	10	1	Ադրբեջան	6-7	4-5
	11	1	Իրան	3-4	1
	14	1	Թուրքմենիստան	6-7	-
	16	1	Ադրբեջան	2-3	1
	18	1	ԼՂՀ	2-3	2-3
	19	1	Ադրբեջան	3-4	2-3
	20	1	Վրաստան	3-4	-
	25	1	Ադրբեջան	3-4	1
	27	1	Հայաստան	2-3	1
	28	2	Ադրբեջան Ադրբեջան	3-4 3-4	1-2 2-3
	29	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
Փետրվար	02	1	Իրան	2-3	-
	03	3	Դաղստան Իրան Ադրբեջան	4-5 4-5 2-3	2-3 2-3 1-2
	05	1	Իրան	2-3	-
	06	1	Ադրբեջան	2-3	1
	10	1	Ադրբեջան	6-7	5-6
	16	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
	17	1	Իրան	2-3	-
	18	1	Թուրքիա	6-7	4-5
	25	1	Իրան	3-4	1
	26	2	Իրան Ադրբեջան	2-3 4-5	- 2-3
	27	2	Ադրբեջան Ադրբեջան	5-6 4-5	3-4 2-3
28	2	Ադրբեջան Թուրքիա	2-3 2-3	- -	
Մարտ	02	1	Ադրբեջան	2-3	-
	09	1	Իրան	4-5	1-2
	15	2	Ադրբեջան Ադրբեջան	4-5 5-6	- 2-3
	19	1	Իրան	2-3	-
	23	3	Ադրբեջան ԼՂՀ Հայաստան	2-3 2-3 3-4	2-3 2-3 1
	24	1	Ադրբեջան	3-4	1
	28	1	Հայաստան	3-4	1-2
	30	1	Իրան	5-6	4-5
Ապրիլ	04	1	Իրան	3-4	1-2
	05	1	Իրան	4-5	2-3
	06	1	Իրան	4-5	2-3
	08	1	Թուրքիա	3-4	1
	14	1	Իրան	2-3	-
	25	1	Իրան	2-3	-
27	1	Իրան	2-3	-	

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ամիս	Ամսաթիվ	Արձանագրված ստորերկրյա ցնցումների թիվը	Էպիկենտրոնը	Ուժգնությունը էպիկենտրոնում (բալ ըստ EMS-98 սաղրակի)	Ուժգնությունը հանրապետության ներսում (բալ ըստ EMS-98 սաղրակի)
	30	2	Իրան Թուրքիա	2-3 3-4	- -
Մայիս	06	2	ԼՂՀ Ադրբեջան	2-3 2-3	2-3 1-2
	07	1	Հայաստան	2-3	1
	08	1	Իրան	4-5	2-3
	11	1	Ադրբեջան	2-3	1
	13	1	Իրան	2-3	-
	15	4	Ադրբեջան Իրան Հայաստան Դաղստան	2-3 3-4 2-3 4-5	- 1 1-2 1
	21	2	Ադրբեջան Թուրքիա	2-3 3-4	1-2 -
	23	1	Ադրբեջան	4-5	2-3
	26	1	Հայաստան	4-5	1-2
	27	1	Թուրքիա	5-6	3-4
	30	1	Ադրբեջան	2-3	-
	Հունիս	07	1	Կասպից ծով	5-6
09		1	ԼՂՀ	2-3	2-3
11		1	Իրան	4-5	2-3
12		2	Ադրբեջան ԼՂՀ	2-3 3-4	1-2 3-4
27		1	Ադրբեջան	2-3	-
29		1	Ադրբեջան	5-6	4-5
30		1	Հայաստան	2-3	-
Հուլիս	02	1	Վրաստան	3-4	-
	31	2	Կասպից ծով ԼՂՀ	8-9 4-5	- 4-5
Օգոստոս	05	1	Իրան	3-4	1
	06	1	Վրաստան	4-5	2
	07	2	Ադրբեջան Իրան	5-6 3-4	3-4 1-2
	08	1	Իրան	5-6	4-5
	10	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
	11	2	ԼՂՀ Իրան	2-3 2-3	2-3 1
	13	1	Իրան	2-3	-
	22	2	Իրան Իրան	3-4 2-3	- -
	24	1	Ադրբեջան	3-4	1
	25	1	Վրաստան	3-4	-
	26	1	Ադրբեջան	2-3	1
	27	3	Ադրբեջան Ադրբեջան ԼՂՀ	3-4 3-4 2-3	1 1 2-3
	30	2	Ադրբեջան Ադրբեջան	4-5 2-3	3-4 -
	31	1	Իրան	2-3	1
	Սեպտեմբեր	01	1	Ադրբեջան	5-6
06		1	Իրան	4-5	-
10		2	Իրան Ադրբեջան	4-5 2-3	2-3 -
11		1	Հայաստան	1-2	-
16		2	Իրան Ադրբեջան	4-5 2-3	- -
18		2	Իրան Ադրբեջան	2-3 5-6	- 3-4

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ամիս	Ամսաթիվ	Արձանագրված ստորերկրյա ցնցումների թիվը	Էպիկենտրոնը	ՌԻժմությունը էպիկենտրոնում (բալ ըստ EMS-98 սաղրակի)	ՌԻժմությունը հանրապետության մերսում (բալ ըստ EMS-98 սաղրակի)
	21	2	Իրան Իրան	3-4 2-3	1-2 -
	22	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
	27	2	Հայաստան ԼՂՀ	3-4 2-3	1 2-3
	29	8	Ադրբեջան ԼՂՀ	6-7 2-3	5-6 2-3
			Ադրբեջան	3-4	1-2
			Ադրբեջան	4-5	2-3
			Իրան	3-4	1-2
Իրան			3-4	1-2	
Ադրբեջան	4-5	2-3			
Ադրբեջան	3-4	1-2			
Հոկտեմբեր	03	6	Ադրբեջան Իրան	4-5 3-4	2-3 1-2
			Ադրբեջան	3-4	1-2
			Ադրբեջան	3-4	1-2
			Ադրբեջան	4-5	2-3
			Ադրբեջան	3-4	1-2
	04	4	Իրան	3-4	1-2
			Ադրբեջան	5-6	3-4
			Իրան	4-5	2-3
05	2	Վրաստան Ադրբեջան	3-4 2-3	1-2 -	
06	1	Իրան	3-4	1-2	
10	2	Թուրքիա Իրան	5-6 3-4	3-4 1-2	
16	1	Ադրբեջան	3-4	1	
22	2	Ադրբեջան Ադրբեջան	3-4 3-4	1 1	
31	1	Ադրբեջան	3-4	1-2	
Նոյեմբեր	13	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
	23	1	Իրան	3-4	1-2
	26	2	Իրան Իրան	2-3 2-3	- -
	28	1	Իրան	2-3	-
	29	1	Իրան	3-4	1
Դեկտեմբեր	01	1	Կասպից ծով	4-5	-
	03	1	Իրան	3-4	1
	06	1	Ադրբեջան	3-4	2
	10	1	Վրաստան	4-5	-
	13	1	Ադրբեջան	3-4	1-2
	15	2	Իրան	3-4	1-2
			Իրան	4-5	2-3
	23	1	Վրաստան	4-5	2
	24	1	Ադրբեջան	2-3	1
25	1	Իրան	3-4	1-2	
31	1	Հայաստան	4-5	2	

ԼՂՀ տարածքի հիդրոոդերևութաբանական պայմանների բնութագիրը 2014թ.

ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր փրկարար ծառայության «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հիդրոոդերևութաբանության և մոնիտորինգի պետական ծառայություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության տվյալների համաձայն 2014թ-ին կարելի է առանձնացնել մարտի 30-31-ի ջերմաստիճանի նվազումը և հուլիս, օգոստոս ամիսներին հանրապետության տարածքում դիտված երաշտը, որը ուղղակի վնաս հասցրեց գյուղատնտեսությանը: Հուլիս ամսում տեղումների քանակը կազմել է նորմայի 41-59%, իսկ օգոստոս ամսում կարելի է ասել, որ համարյա տեղումներ չեն տեղացել, նույն ամսում օդի առավելագույն ջերմաստիճանը բարձրացել է մինչև 37-40%:

ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ստեփանակերտում օդի միջին տարեկան ջերմաստիճանը եղել է 13-16⁰C, որը 2-3%-ով բարձր է բազմամյա միջին արժեքից կամ 0.3-0.8⁰C-ով բարձր քան 2013թ-ին: Օդի առավելագույն ջերմաստիճանը ցերեկային ժամերին բարձրացել է մինչև 37-40⁰C, իսկ 2013թ-ին 32-37⁰C: Բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը գիշերային ժամերին իջել է մինչև -10-15⁰C, իսկ 2013-ին՝ -4-8⁰:

Ստեփանակերտում հողի մակերևույթի ջերմաստիճանը իջել է մինչև-18⁰C, հարաբերական խոնավությունը կազմել է 67% (նորման 69%), իսկ մթնոլորտային ճնշումը՝ 693մմ սնդիկի սյուն, հունվար, փետրվար ամիսներին 33 օր դիտվել է հողի առցակալում և հասել է մինչև 8սմ խորության:

Ձմեռվա ամիսներին հանրապետության տարածքում ձյան բարձրությունը Ստեփանակերտում, Ասկերանում և Մարտակերտում հասել է 6-10սմ, Մարտունիում և Հաղրուքում՝ 30-48սմ:

Մարտի 13-ին, 17-ին, 29-ին, 30-ին, մայիսի 2, 13, 27-ին, հունիսի 1-ին, հոկտեմբերի 26-ին, նոյեմբերի 3-ին շրջանների մեծ մասում դիտվել է ուժեղ քամի 17-20մ/վրկ ուժգնությամբ, որը պատճառ դարձավ մի շարք ավերումների՝ շենքերի տանիքների վնասվածքներ, կտրատված ծառեր:

27 անգամ դիտվել է կարկտահարման դեպք, մայիսի 16, 19, 31-ին՝ 19-25մմ տրամագծով, իսկ մնացած օրերին՝ փոքր չափսերի:

Գոյացած կարկտաբեր ամպերի, կարկուտի կանխման համար “Չենիթ”-ների տեղակայված տարածքները կարկտահարումից փրկելու համար 7974 անգամ գործարկվել են հակակարկտային կայանները, որը 285-ով քիչ է քան 2013թ-ին:

5.21. Բնակարանային տնտեսություն

2014թ. տարեվերջին ԼՂՀ-ում առանձնատների և բնակարանների քանակը, ըստ ներկայացված հաշվետվությունների, կազմել է 43475 միավոր, որից 31190-ը կամ 71.7 տոկոսը՝ առանձնատներն են: Առանձնատների և բնակարանների ընդհանուր մակերեսը կազմել է 3806.4 հազ. քառ. մետր, որից բնակելի մակերեսը՝ 2346.8 հազ. քառ. մետր կամ ընդհանուր մակերեսի 61.7 տոկոսը:

ԼՂՀ բնակարանային ֆոնդն ըստ շրջանների 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

	Ընդամենը			Բնակարաններ			Առանձնատներ		
	Բնակարաններ և առանձնատներ, միավոր	Ընդհանուր մակերեսը	որից՝ բնակելի մակերեսը	Ընդամենը, միավոր	Ընդհանուր մակերեսը	որից՝ բնակելի մակերեսը	Ընդամենը, միավոր	Ընդհանուր մակերեսը	որից՝ բնակելի մակերեսը
Ընդամենը	43475	3806.4	2346.8	12285	710.1	477.6	31190	3096.3	1869.2
ք. Ստեփանակերտ	13168	1022.7	586.0	8951	505.6	353.6	4217	517.1	232.4
Ասկերան	5249	494.8	312.5	253	16.1	10.9	4996	478.7	301.6
Հաղրուք	3836	324.8	245.9	389	23.4	14.9	3447	301.4	231.0
Մարտակերտ	7410	592.3	395.2	627	36.8	21.7	6783	555.5	373.5
Մարտունի	7821	782.9	438.7	453	24.5	13.4	7368	758.4	425.3
Շահումյան	902	106.2	69.0	24	2.2	1.2	878	104.0	67.8
Շուշի	2173	218.9	127.7	1258	88.3	52.0	915	130.6	75.7
Քաշաբաղ	2916	263.8	171.8	330	13.2	9.9	2586	250.6	161.9

Ընդհանուր և բնակելի մակերեսով ապահովվածությունն մեկ բնակչի հաշվով ըստ շրջանների 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

	Ընդհանուր մակերեսով	Բնակելի մակերեսով
Ընդամենը ԼՂՀ	25.6	15.8
ք. Ստեփանակերտ	18.5	10.6
Ասկերան	27.4	17.3
Հաղրուք	23.8	18.0
Մարտակերտ	29.8	19.9
Մարտունի	32.2	18.0
Շահումյան	34.4	22.4
Շուշի	40.2	23.5
Քաշաբաղ	28.2	18.4

ԼՂՀ-ում մեկ բնակչի հաշվով ընդհանուր և բնակելի մակերեսով ապահովվածությունը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, ընդհանուր առմամբ, կազմել է համապատասխանաբար՝ 25.6 քառ.մետր և 15.8 քառ.մետր:

Հյուրանոցային տնտեսության գործունեությունը

Ըստ հյուրանոցների գործունեության մասին հաշվետվությունների տվյալների 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հանրապետությունում գործել է 33 հյուրանոց՝ 1286 տեղ միաժամանակյա տարողությամբ: Ընդ որում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում գործել է 20 հյուրանոց՝ 842 տեղ միաժամանակյա տարողությամբ:

Հյուրանոցային տնտեսության հիմնական ցուցանիշները

Ցուցանիշներ	Չափման միավորը	2009թ.	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Հյուրանոցների թիվը	միավոր	21	22	24	30	29	33
Ընդհանուր տարածությունը <i>այդ թվում՝ տրված վարձակալության</i>	քառ. մ -“-	16016.5 955.4	16037.1 915.4	22700.4 951.9	28123.8 1084.5	32557.6 1348.0	34431.6 1321.5
Միաժամանակյա տարողությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	տեղ	649	774	961	1186	1208	1286
Բոլոր համարների թիվը	միավոր	300	301	426	492	548	564
Բոլոր համարների բնակելի տարածությունը	քառ. մ	6314.9	6324.4	10992.9	13183.9	13389.2	15927.5
Հյուրանոցի զբաղվածությունը հաշվետու ժամանակահատվածում <i>այդ թվում՝ արտասահմանյան քաղաքացիների կողմից</i>	տեղ-օր -“-	44000 43855	53667 53645	46237 45897	47140 46999	48042 47681	61151 50956

2014թ. ընթացքում հանրապետության հյուրանոցներում տեղերը զբաղեցվել են հիմնականում արտասահմանյան քաղաքացիների կողմից:

Գործող հյուրանոցներում ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի վերջին համարների թիվը կազմել է 564, որոնց բնակելի տարածությունը 15927.5 քառ. մ է, այսինքն՝ մեկ համարի բնակելի մակերեսը միջին հաշվով կազմել է 28.2 քառ. մ:

Բոլոր հյուրանոցների ընդհանուր մակերեսը 2014թ. վերջին կազմել է 34431.6 քառ. մ (նախորդ տարվա 32557.6 քառ. մ-ի փոխարեն), որից տրված է վարձակալության 1321.5 քառ. մ-ը կամ 3.8 տոկոսը:

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հյուրանոցային տնտեսությունում հիմնական գործունեությամբ զբաղվող աշխատողների թիվը կազմել է 258 մարդ:

Հյուրանոցային տնտեսության հիմնական ցուցանիշներն ըստ շրջանների, 2014թ.

Ցուցանիշներ	Ստեփանակերտ	Ասկերան	Հաղրոթ	Մարտակերտ	Մարտունի	Շուշի	/տոկոսով/
							Ընդամենը
Հյուրանոցների թիվը	61,8	2,9	5,9	17,7	2,9	8,8	100,0
Ընդհանուր տարածությունը <i>այդ թվում՝</i>	68,1	4,7	0,8	7,1	0,4	18,9	100,0
<i>տրված վարձակալության</i>	89,8	-	-	10,2	-	-	100,0
Միաժամանակյա տարողությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	65,5	7,8	2,1	10,2	1,0	13,4	100,0
Բոլոր համարների թիվը	65,4	4,4	2,7	10,5	0,9	16,1	100,0
Բոլոր համարների բնակելի տարածությունը	69,6	8,3	1,1	5,7	0,8	14,5	100,0
Հյուրանոցի զբաղվածությունը հաշվետու ժամանակահատվածում	70,7	15,8	1,1	2,9	0,3	9,2	100,0
<i>այդ թվում՝ արտասահմանյան քաղաքացիների կողմից</i>	84,1	0,0	1,3	3,3	0,2	11,1	100,0

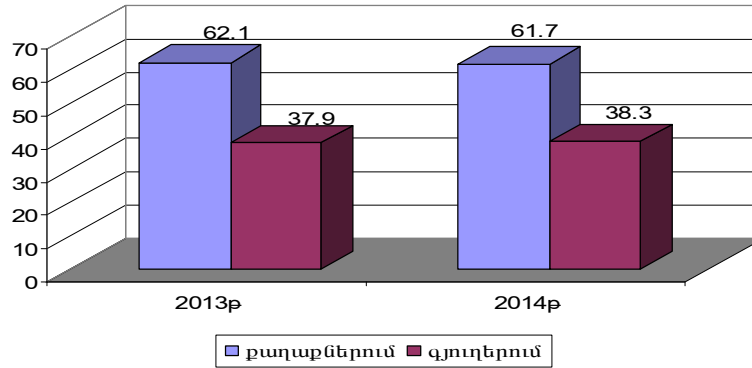
Գազաֆիկացում

2014թ. վերջին գազի փողոցային ցանցի միագիծ երկարությունը կազմել է 1250.4 կմ՝ տարեսկզբի 1221.7 կմ-ի դիմաց: Նոր շինարարության և գործողների ընդարձակման հաշվին 2014թ. շահագործման է հանձնվել 28.7 կմ երկարությամբ գազափողովակների փողոցային ցանց, ընդ որում քաղաքներում՝ 13.2 կմ և գյուղերում՝ 15.5 կմ:

Գազի փողոցային ցանցի միագիծ երկարությունը

	Հաշվետու տարվա սկզբին	Շահագործվել է տարվա ընթացքում	Գուրս է գրվել տարվա ընթացքում	Հաշվետու տարվա վերջին
Ընդամենը ԼՂՀ-ում	1221.7	28.7	-	1250.4
<i>այդ թվում՝</i>				
քաղաքներում	463.0	15.5	-	478.5
գյուղերում	758.7	13.2	-	771.9

Գազի փողոցային ցանցի միագիծ երկարության կառուցվածքը
2013-2014թթ. (%)

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հանրապետությունում գազաֆիկացված բնակարանների քանակը կազմել է 27501, որից 2014թ. ընթացքում գազաֆիկացվել է 437 բնակարան (այդ թվում՝ 163-ը գյուղական վայրերում):

2014թ. սպառողներին փաստացի բաց է թողնվել 41696.6 հազ. խոր. մետր գազ, այդ թվում բնակչությանը՝ 13790.3 հազ. խոր. մետր (նախորդ տարվա 13440.0 հազ. խոր. մետրի դիմաց): Նույն ժամանակահատվածում փաստացի բաց թողնված բնական գազից 1800.0 հազ. խոր. մետրը հանդիսացել են կորուստները (2013թ.՝ 1740.0 հազ. խոր. մետր):

2014թ. ընթացքում գազաֆիկացված բնակարաններում մեկ բաժանորդի հաշվով միջինում սպառվել է 501.4 խոր. մետր գազ՝ 2013թ. 496.6 խոր. մետրի դիմաց: